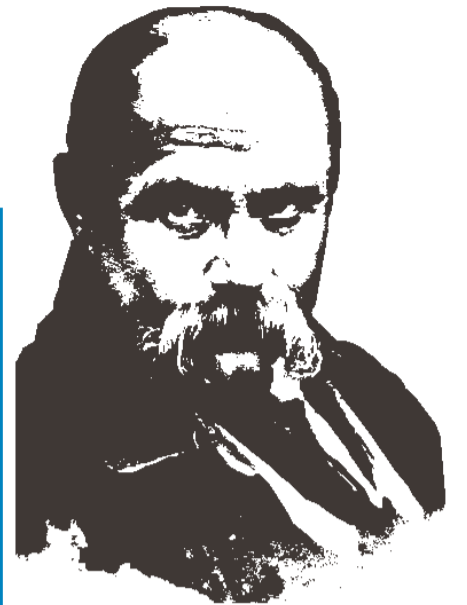

CURIERUL UCRAINEAN

Serie nouă, nr. 241-242 / iunie 2013

Revistă a Uniunii Ucrainenilor din România

Luptați și veți învinge!

M. Mebrenko

În tot anul, calendarul consemnează date încărcate de o semnificație legitimată, îmbogățită, capabilă să intre mereu în dialog cu actualitatea: aniversări, comemorări, sărbători cu rezonanță istorică. Ele aparțin memoriei colective și se adresează conștiinței fiecărui membru al societății. Fac parte dintr-un patrimoniu spiritual inalterabil, reflectă resurse de

Dunăvâtu de Sus, din aceeași zonă (singura care are semilună pe cruce, construită în timpul Imperiului Otoman), și biserica rusă [= ucraineană] din orașul Tulcea, important obiectiv religios.

Filiala Tulcea a UUR a organizat o suită de evenimente menite să marcheze două secole de viață ucraineană în județul Tulcea, a invitat

multe materiale de arhivă și s-au efectuat cercetări pe teren în nordul Dobrogei. Au apărut, astfel, o serie de studii și articole dedicate Siceii Transdunărene, formării acesteia, conducerii statale de atunci și relațiilor populației locale cu stăpânirea (Volkov F. K., Arbore Al. P.). Dar multă vreme nu s-a întreprins o cercetare aprofundată referitoare la cultura materia-

200 DE ANI DE EXISTENȚĂ A UCRAINENILOR DIN JUDEȚUL TULCEA

adaptare și stimulează înțelegerea superioară a evoluției pe scara civilizației, prin respingerea festivismului, prin susținere și nuanțare a spiritului critic.

Așa au fost zilele de 7-8 iunie a.c. în care, la Tulcea, s-au marcat 200 de ani de viață ucraineană. Așezarea ucrainenilor în nordul Dobrogei este legată de momentul lichidării Siceii Zaporojene de către țarina Ecaterina a II-a a Rusiei în anul 1775. Pentru a se salva de represalii, circa 8000 de cazaci zaporojeni, cu încuviințarea Înaltei Porți, s-au stabilit în zona Deltei Dunării, formând, pentru aproximativ 15 ani, o tabără militară („Sicea Transdunăreană”), similară celei de pe Nipru, numită „Zaporozka Sici”.

Majoritatea ucrainenilor din această parte a țării noastre sunt oameni obișnuși, înzestrați cu mult bun simț, politețe și cumsecădenie care au contribuit de-a lungul vremii la dezvoltarea, din toate punctele de vedere, a județului Tulcea. Ei au ținut să onoreze memoria primilor ucraineni stabiliți aici, înaintașilor care au pus bazele unei tradiții ce s-a păstrat până în zilele noastre. Festivitățile organizate au oferit prilejul de a demonstra tot ceea ce au realizat ei aici. Simbolul acestei bogății materiale și spirituale sunt bisericile care se înalță maiestuos în multe localități cu populație ucraineană. Este suficient să amintim biserica din Telița care are un aspect atât exterior, cât mai ales interior deosebit, făcând parte din patrimoniul mondial UNESCO.

De asemenea, din patrimoniul cultural național și din cel local face parte biserica din

un număr important de persoane din țară și din Ucraina, iar programul a cuprins mai multe momente solemne (conferință științifică internațională, lansare de carte, vizită la monumentul închinat cazacilor zaporojeni transdunăreni, excursie).

În deschiderea conferinței, dedicate în principal strămutării unei părți a cazacilor zaporojeni în Delta Dunării au rostit scurte alocuțiuni Ion Robciuc, prim-vicepreședinte al UUR, Teofil Rendiuk, ministru consilier al Ambasadei Ucrainei în România, precum și primarul orașului Tulcea, Constantin Hoge, senatorul Octavian Motoc și deputatul Vasile Gudu, care au manifestat bucuria de a sărbători împreună cele două veacuri de istorie comună.

Conferința propriu-zisă a fost onorată de nume de rezonanță în domeniul studiilor despre cazacii zaporojeni. Interesul pentru istoria ucrainenilor transdunăreni este mai vechi. Încă la sfârșitul secolului al XIX-lea - începutul secolului al XX-lea au fost studiate

lă și spirituală a ucrainenilor din Delta, unde aceștia mai există ca etnie. A realizat acest lucru prof. Veaceslav Kușnir de la Universitatea „I.I. Mecinikov” din Odesa în lucrările sale *Ucrainenii de dincolo de Dunăre* (2008) și *Ștergarul din regiunea Dunării de Jos* (2012).

La Tulcea, au prezentat comunicări profesorii Veaceslav Kușnir, Sheda Serhi, Volodymyr Poltorak, Teofil Rendiuk, Virgil Rițco și alții, relevând aspecte interesante ale istoriei și etnografiei ucrainenilor din Dobrogea.

Cu prilejul conferinței, a avut loc lansarea cărții *Adaptarea vieții economice a ucrainenilor din regiunea stepei de sud-vest și a Dunării de Jos* (2012), o realizare științifică și artistică remarcabilă a prof. Veaceslav Kușnir.

Conferința s-a încheiat cu conferirea unor distincții intelectualilor de marcă din județul Tulcea din partea Consiliului Raional Odesa (Dumitru Cernencu, Virgil Rițco, Maria Carabin, Iaroslava Colotelo ș.a.), cu prilejul aniversării a 200 de ani de existență a ucrainenilor în județul Tulcea.

În cursul după-amiezii de 7 iunie a.c., toți participanții la conferință s-au deplasat la monumentul închinat cazacilor zaporojeni transdunăreni din Dunăvâtu de Sus, depunând flori.

În ceea ce ne privește, nu putem decât să urăm noi realizări tuturor celor care s-au implicat „cu trup și suflet” în organizarea acestei frumoase aniversări.

Ion ROBCIUC

Masă rotundă pe tema „Ucraina - stat european“

Din inițiativa Ambasadei Ucrainei în România, la 22 mai a.c., s-a desfășurat o masă rotundă cu tema „Ucraina - stat european“, dedicată perspectivelor integrării europene a Statului Ucrainean. Au participat lideri ai UUR, reprezentanți ai comunității ucrainene din București și ai mass-mediei ucrainene din țara noastră. Discuțiile s-au axat pe schimbul de păreri privind semnarea Acordului de asociere Ucraina - Uniunea Europeană la viitorul summit, prevăzut pentru noiembrie la Vilnius, sub președinția lituaniană a UE.

Excelența Sa Teofil Bauer, ambasadorul Ucrainei în România, a remarcat faptul că demersul Ucrainei în această direcție este în consens cu doleanțele întregii societăți ucrainene, iar alți vorbitori au arătat că Ucraina și-a îndeplinit până acum condițiile privind semnarea unui acord de asociere cu UE.

UUR a trimis șefului statului, Traian Băsescu, și primului ministru, Victor Ponta, o scrisoare în care cere sprijin românesc pentru semnarea, la Vilnius, a Acordului de asociere Ucraina - Uniunea Europeană. Organizația noastră își exprimă speranța că Ucraina se va bucura de acest sprijin din partea României, pentru că ambele țări au relații strânse și s-au sprijinit reciproc pe plan internațional cu nenumărate ocazii.

Ion ROBCIUC

Comunicat de presă

Asociația pentru Dezvoltare Locală „Ivan Krevan“ din comuna Repedea în parteneriat cu Agenția pentru Dezvoltarea de Inițiative Private din Ivano-Frankivsk, Ucraina în calitate de lider de proiect și Administrația de Stat Ivano-Frankivsk, Consiliul Raional Verchovyna, Asociația de Turism a Regiunii Ivano-Frankivsk, precum și Consiliul Local Poienile de sub Munte, derulează în perioada aprilie 2012 - aprilie 2014 proiectul „Dezvoltarea locală prin crearea de condiții pentru deschiderea unui punct de frontieră și construcția unui drum în dreptul localităților Poienile de sub Munte (Maramureș, România) și Șybene (raionul Verchovyna, Ucraina)“, finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Programul de Cooperare Transfrontalieră ENPI Ungaria-Slovacia-România-Ucraina 2007-2013 (<http://www.huskroua-cbc.net>).

La 18 iunie 2013, localitatea Iaremce din regiunea Ivano-Frankivsk (Ucraina) a găzduit o masă rotundă privind perspectivele deschiderii unui punct de trecere a frontierei de stat româno-ucrainene în dreptul localității Poienile de sub Munte, județul Maramureș.

La întâlnire au participat domnii Zamfir Ciceu, președintele Consiliului Județean Maramureș, Liviu Marian Pop, senator în Parlamentul României, Vasile Berci, deputat, Ștefan Buciuta, președintele Uniunii Ucrainenilor din România, ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al Ucrainei în România, dl Teofil Bauer, președintele Administrației de Stat din regiunea Ivano-Frankivsk, dl Mychailo Vyșyvaniuk, primul guvernator adjunct, dl Vasyl Plaviuk, reprezentanți ai instituțiilor administrației publice locale și centrale din cele două țări și reprezentanți ai societății civile.

Participanții au purtat discuții despre problematica asociată deschiderii unui nou punct de trecere a frontierei între cele două regiuni de graniță și au evaluat avantajele și perspectivele de dezvoltare durabilă comună.

Punctul de trecere a frontierei este planificat să fie deschis în dreptul raionului Verchovyna din Ucraina și localitatea Poienile de sub Munte din județul Maramureș și implică construirea unor drumuri de acces la frontieră de pe ambele părți ale graniței.

Șeful Administrației Regionale de Stat Ivano-Frankivsk, domnul Mychailo Vyșyvaniuk, a mulțumit reprezentanților români pentru interesul arătat și a declarat că deschiderea unui punct de trecere a frontierei are o impor-

ÎNTÂLNIRE ROMÂNNO-UCRAINEANĂ PRIVIND DESCHIDEREA UNUI NOU PUNCT DE TRECERE A FRONTIEREI ÎN MUNȚII MARAMUREȘULUI

tanță strategică nu numai pentru dezvoltarea socială și economică a regiunii Ivano-Frankivsk și a județului Maramureș, ci și pentru întărirea relațiilor de cooperare dintre Ucraina și România, în general. Noul punct vamal va avea ca efect valorificarea potențialului de tranzit al celor două regiuni de graniță, îmbunătățirea în mod semnificativ a accesibilității stațiilor montane de la graniță pentru creșterea fluxului de turiști români și străini și va crea noi oportunități de dezvoltare durabilă pentru comunitățile de pe ambele părți ale frontierei.

Deschiderea unui nou punct de trecere a frontierei dintre România și Ucraina va stimula

zabilitate pentru accesul din partea românească fiind deja finalizate.

Domnul Liviu Marian Pop, senator în Parlamentul României a declarat că deschiderea punctului de trecere a frontierei este o voință a comunității locale pe care o reprezintă cu mândrie în Parlamentul României. De asemenea, a afirmat că Statul Român este interesat de un parteneriat cu Statul Ucrainean, dar acest parteneriat nu trebuie să rămână doar la nivel declarativ, ci trebuie pus în practică.

Primarul comunei Poienile de sub Munte, domnul Ștefan Oncea a subliniat că decizia de a deschide un nou punct de trecere a frontierei depinde în primul rând de voința politică a guvernelor celor două state. Potrivit domnului primar, pe Valea Ruscovei trăiește o comunitate compactă de etnici ucraineni care de sute de ani visează să nu trăiască la capătul țării, ci să devină un centru de tranzit și de dezvoltare a relațiilor cu toți ucrainenii din Munții Carpați.

În calitate de președinte al Consiliului Județean Maramureș, domnul Zamfir Ciceu, consideră că deschiderea în viitor a unui nou punct de trecere a frontierei în dreptul localității

Poienile de sub Munte reprezintă un factor important al dezvoltării județului Maramureș, astfel încât implementarea cu succes a acestei inițiative este crucială.

După cum s-a arătat în cadrul discuțiilor, deschiderea punctului de trecere a frontierei în Munții Maramureșului este susținută de argumente serioase și poate contribui la scoaterea Maramureșului istoric din izolare geografică, devenind în viitor cu adevărat „centrul Europei“.

Mai multe informații despre proiect pot fi obținute de la domnul Vasile Popovici, manager de proiect la telefonul 0720815248 sau prin e-mail: adl_ivan_krevan@yahoo.com.

Pentru eventuale informații și sesizări legate de Programul de Cooperare Transfrontalieră ENPI Ungaria-Slovacia-România-Ucraina 2007-2013, vizitați www.huskroua-cbc.net.

Vasile POPOVICI,
manager proiect

circulația persoanelor și a mărfurilor peste frontieră, va reduce timpul și costurile de călătorie.

Directorul Agenției pentru Dezvoltarea de Inițiative Private din Ivano-Frankivsk, dna Oksana Fedorovyci a subliniat faptul că „deschiderea acestui punct de control va fi un catalizator puternic pentru dezvoltarea economică și socială în zonele de frontieră. Conform studiilor economice realizate până în prezent, în primii 5 ani de la deschiderea punctului vamal, acesta ar putea aduce beneficii economice estimate la aproximativ 115 milioane de euro.

Deschiderea punctului de trecere a frontierei în zona vârfului Copilaș va duce în mod inevitabil la dezvoltarea rapidă a micilor afaceri, realizarea de investiții în construcția de noi infrastructuri și servicii, și în final crearea a cel puțin 4.000 de locuri de muncă. În prezent se lucrează la elaborarea studiilor de fezabilitate pentru construcția unui drum de acces la punctul de trecere a frontierei dinspre Ucraina pe teritoriul raionului Verchovyna. Studiile de fe-

Comuna Becicherecu Mic și-a sărbătorit Hramul Bisericii Ortodoxe Sârbe, biserică la care sunt arondați și cei 118 etnici ucraineni locuitori ai localității.

Alături de ucraineni a fost și președintele organizației locale a UUR, Țubec Ivan, și președintele UUR - filiala Timiș, Gheorghe Hleba, originar din această comună, președintele Uniunii Sârbilor, Crstici S., fostul deputat prof. dr. Popov și actualul deputat al sârbilor, Slavoliub Gvozdenovici.

Slujba de la biserică a fost oficiată de preotul paroh Milan St., alături de preotul ucrainean Popovici Cristian.

După slujbă am fost poftiți la o agapă frățască toți cei prezenți: sârbi, ucraineni, români, alături de oficialități. Sărbătoarea a continuat cu o serată dansantă la Căminul Cultural, la care a participat tot satul.

A doua zi, sub egida „Dialog intercultural“, proiect cofinanțat de Consiliul Județean Timiș și Primăria Becicherecu Mic, a avut loc întâlnirea „fiilor satului“ la care au fost prezenți foarte mulți invitați, printre care amintim: primarul comunei Becicherecu Mic, dl Rusu Raimond Ovidiu, deputatul ucrainenilor din România, dl Marocico Ivan, deputatul bulgarilor din România, dl Mircovici Neculai, secretarul Camerei Deputaților, domiciliat în Becicherecu Mic, vecin și prieten cu subsemnatul, deputat Tiuch Cătălin, ucrainean de origine, consilier județean Radu Rodica Marina, ucraineană de origine, prim-vicepreședinte al UUR și președinte al filialei Timiș a UUR, dl Hleba Gheorghe, născut, crescut și educat la Becicherecu Mic, din părinți ucraineni, originari din Copăcele - Caraș-Severin, iar bunicii din Ucraina Subcarpatică, inspectorul școlar, Cîmpeanu Ivan, inspector de specialitate

Sărbătoarea mare în Timiș

bărilor ce le-au fost adresate, după ce, la rândul lor, au susținut interesante alocuțiuni.

Dl Țubec Ivan - decanul de vârstă - a împlinit 81 de ani, drept pentru care UUR i-a înmănat o frumoasă plachetă de recunoștință. A reținut atenția tuturor cu istoria sosirii ucrainenilor în Becicherec. A povestit viața grea și vitregiile pe care le-au îndurat, inclusiv faptul că nu au fost primiți să-și continue studiile, fiind etichetați ca ruși bolșevici.

Apoi a pomenit despre ucrainenii ce au deținut funcții de conducere după naționalizare, și anume: Hleba Gheorghe - primar și apoi președintele Cooperației, Decun Dumitru și Țubec Ioan șefi ai unor formațiuni politice, ing. Cernicica Vasile - director, Țubec Dumitru - maistru, Bilan Ioan - colonel de poliție, jurist, Țubec Ioan - șef de post, oameni de afaceri, muzicieni etc.

Discuțiile au fost frumoase, timpul parcă a stat în loc, era la mijloc viața noastră a tuturor, copilăria, școala, trecutul și prezentul, familia, profesia, îndeletnicirea fiecăruia.

Moderator al acestui dialog a fost dl Iura Hleba, care a ținut următorul discurs:

„Onorată asistență,

Ca fiu al satului, la fel ca majoritatea dintre dumneavoastră, vă adresez un cald salut din partea Uniunii Ucrainenilor din România.

Mulțumesc gazdei noastre primitoare în persoana dnei Bobeș Marinela, iar în calitate de coorganizator, vă mulțumesc tuturor pentru participare la acest eveniment ce se înscrie în șirul ce exprimă cutumele democrației de care beneficiem cu toții.

Înainte de a-mi exprima mulțumirea de a reprezenta etnia căreia îi aparțin, tuturor celor prezenți, indiferent de naționalitate, ori credința în Dumnezeu, vă adresez „Hristos a înviat“.

Suntem o etnie a cărei prezență pe meleagurile timișene și ale Banatului datează de peste un secol. Atunci când s-au așezat aici, familiile celor plecați din vatra străbună - din Maramureșul istoric și din Ucraina Subcarpatică, în afara românilor majoritari, s-au întâlnit cu alte etnii, fiecare dintre ele cu limba, tradițiile și obiceiurile proprii, pe care s-au străduit să și le mențină și să le ocrotească. Am făcut-o și noi, cu eforturi, în ciuda unor vicisitudini cărora cu toții am plătit tribut. Important este însă că, la ora actuală, despre acest spațiu geografic al României se spune - și pe bună dreptate - că se caracterizează prin multiculturalism, la susține-

rea căruia - am toate motivele să o spun - am contribuit și noi, ucrainenii prin participarea și susținerea istoriei - scrise și nescrise - materiale, sociale și spirituale.

Acest lucru ar fi fost mult mai dificil, poate chiar imposibil, dacă nu am fi găsit acel liant al comunicării comune; limbile materne s-au dovedit a fi, nu o stavilă, ci principala punte a dialogului la temelia căruia s-au situat, de fiecare dată, respectul față de cultura și tradițiile fiecăreia dintre etniile ce și-au găsit exprimarea în colectivitatea locală.

Mă rezum doar să spun că, aidoma celorlalte etnii - în care includ, bineînțeles, și pe majoritarii români - și noi, ucrainenii, prin personalitățile date științei și civilizației bănățene, dar și naționale, am participat la sedimentarea și recunoașterea ideii de multiculturalism.

Deoarece trăim în județul Timiș, ca de altfel și aici în comuna Becicherecu Mic, alături de români, germani, sârbi, romi, maghiari, bulgari și alții, dorim să adoptăm aceeași strategie de solidaritate etnică pe care o manifestă aceștia.

Pentru a ne fi mai bine pe viitor, pentru a ne bucura de mai multe drepturi și, spre a ajunge mai ușor la cei ce au posibilitatea să ne ajute, haideți, dragii mei, să fim mai solidari ca oricând și să ne bucurăm de ceea ce putem realiza cu toții împreună.

Așa să ne ajute Dumnezeu“.

În încheiere, dl primar al comunei Becicherecu Mic a oferit diplome tuturor participanților, o cupă de șampanie, o gustare tradițională țărănească, spre deliciul tuturor și dorința ca astfel de întâlniri să se repete cât mai des.

Iura HLEBA,
președintele filialei Timiș a UUR

ucraineană, Țubec Ivan, președintele organizației locale, alături de biroul organizației locale a UUR, consilierul local Iagher Mihail, reprezentantul maghiarilor din Becicherec, preotul Bonaventura Duma, reprezentantul germanilor, Subin Milan, reprezentantul sârbilor, dl Mușat Gheorghe, consilier local, reprezentantul românilor din Becicherec, prof. Luminița Cojocaru, fostă directoare a școlii din Becicherecu Mic, Alin Cărnariu, comandantul Postului de Poliție, dl Alin Hildan, secretarul Consiliului Local, Radu Ciprian Pop de la Radio Timișoara, Anton Barbely, reputat ziarist, fotoreporter, alături de alți locuitori ai comunei prezenți în sala Bibliotecii Comunale, unde ne-a primit cu multă dragoste, dna Bobeș Marinela, director, care și-a lansat, cu această ocazie, cartea „Fabule“.

A avut loc o importantă donație de carte din partea Uniunii Ucrainenilor din România - 100 de volume și din partea Radio Timișoara 150 de volume, către Biblioteca „Dimitrie Țichindeal“ din comuna Becicherecu Mic.

„Dialogul intercultural“ a fost deosebit de interesant, fiecare dintre cei prezenți și-a prezentat etnia din care face parte, tradiția, cultura, portul, iar primarul și deputații au răspuns între-

CURIERUL UCRAINEAN

Strada Radu Popescu, nr. 15,
sector 1, București
Telefon: 021.222.0724,
Tel./fax: 021.222.0737

E-mail:

curierul.ucrainean@gmail.com

Redactor-șef:
Ion Robciuc

Redactori:
Ștefan Buciuta
Kolea Kureliuk

Tehnoredactare:
Ștefania Ganciu

Tiparul executat la
Tipografia

„S.C. SMART ORGANIZATION SRL“

LUGOJUL - un model de respect interetnic

Este cunoscut faptul că Banatul a fost și este o zonă multiethnică, alături de români, aici aflându-se sârbi, germani, maghiari, ucraineni, slovaci și alte naționalități. Și tot Banatul este un exemplu de conviețuire, de toleranță și respect reciproc între toate aceste etnii.

Cultura, obiceiurile, tradițiile populare ale acestora, deși oarecum distincte, de multe ori s-au influențat reciproc, astfel că, în prezent, se vorbește de un multiculturalism specific regiunii. Toate acestea au contribuit pozitiv la dobândirea unui grad superior de civilizație și bunăstare, fapt oglindit și în binecunoscuta zicală că „tot Banatu-i fruncea!“ și, pe drept cuvânt, așa este.

În comparație cu alte etnii, ucrainenii s-au stabilit în Banat mai târziu, cu peste un secol în urmă, începând cu anul 1905 dar, prin felul lor de a fi, și-au câștigat repede respectul populației autohtone, încadrându-se, spre cinstea lor, într-un tot în marea colectivitate bănățeană.

În Banat, municipiul Lugoj ocupă un loc important din punct de vedere istoric, economic, cultural și educațional. Acest oraș este un centru cultural și pentru ucrainenii din zonă și mai ales pentru comunitatea ucraineană locală. Ca o dovadă a celor spuse trebuie arătat faptul că aici se află impunătoarea Biserică ortodoxă ucraineană „Sfântul Volodymyr“ care are o vechime de peste două decenii, fiind construită după Revoluția din Decembrie 1989. Important este și faptul că tot la Lugoj, în cadrul Colegiului Național „Iulia Hasdeu“, funcționează și o clasă în care se studiază limba ucraineană.

În acest municipiu, situat pe malurile Timișului, apar săptămânal două publicații „Actualitatea“ și „Redeșteptarea“ (editată sub egida Fundației Europene Drăgan). În spiritul democrației, al respectului reciproc între români și naționalitățile conlocuitoare, inclusiv cea ucraineană, aceste două jurnale publică și articole referitoare la viața, îndeosebi cea culturală, a comunității ucrainene. Astfel, pentru exemplificare enumerăm câteva dintre titlurile apărute în ultima vreme: „Ucrainenii din Lugoj au sărbătorit hramul bisericii „Sfântul Volodymyr“, „Ucrainenii din Lugoj l-au omagiat pe Taras Șevcenko“, „La Lugoj spiritul ucrainean dănuie!“, „Tradiții multiculturale de Paște în Banat“, „Comemorarea eroilor români, ruși și ucraineni“ („Actualitatea“) sau „Ucrainenii și sârbi se pregătesc de Crăciun“, Biserica ucraineană din Lugoj sărbătorește două decenii de la înființare“ și altele („Redeșteptarea“).

Respectând tradiția publicațiilor din zonă și reflectând atitudinea democratică a Guvernului în ceea ce privește spiritul de respect reciproc, de multiculturalitate, în cuprinsul articolelor însoțite de fotografii s-au făcut multe referiri la evenimente deosebite care contribuie la continuarea tradițiilor, dezvoltarea spiritualității comunității ucrainene nu numai din Lugoj, ci și din județul Caraș-Severin, Copăcele, Cornuțel, Zorile și altele. Iată spre exemplu câteva aspecte relatate în aceste articole. În articolul „Patru aniversări ale comunității ucrainene“ este vorba

despre comemorarea marelui poet Taras Șevcenko în sala Teatrului Municipal „Traian Grozăvescu“ din Lugoj în cadrul Zilelor Culturii Ucrainene la care au participat și formații artistice din Știuca, Petroasa Mare, Criciova, Bîrna și bineînțeles Lugoj. Se face referire și la sărbătorirea înființării Grădiniței ucrainene în cadrul Grădiniței nr. 1 din Lugoj sau a Formației de dansuri „Zelenyi barvinok“.

În articolul „Tradiții multiculturale de Paște în Banat“ se arată „... la Galeria Pro Arte manifestarea tradiției multiculturale de Paște în Banat, etapă a unui parteneriat ce își propune promovarea diversității particularităților etnice, cultivarea dorinței de cunoaștere, descoperire și transmitere în timp a valorilor colective tradi-

fiind organizată de Asociația Militarilor Rezerviști și în Retrageră din Lugoj - „Lt. erou Petru Lațcu“ și de Uniunea Ucrainenilor și se menționează că: „Această acțiune comună româno-ucraineană din județul Timiș reprezintă un model de conviețuire între naționalități în Banat“, ea desfășurându-se la Mormântul Eroilor de Război din Parcul Gării din Lugoj.

În articolul „Ucrainenii din Lugoj au sărbătorit hramul Bisericii „Sfântul Volodymyr“ se arată că „La acest mare festin al ucrainenilor au participat și reprezentanți ai altor culte, preotul greco-catolic Marius Petru Pop, cancelarul Curiei Eparhale de Lugoj, precum și preotul reformat Ștefan Hyged, cetățean de onoare al Lugojului, precizându-se că, „pe lângă fețe bisericești, au participat și alte oficialități locale, inclusiv primarul Francisc Boldea“. Cu această ocazie P. On. Ilie Albiciuc, protopopul ortodox ucrainean de Lugoj, este citat cu afirmația: „Cine dorește să vadă cum predomină spiritul ecumenic, discriminarea etnică și a cultelor neexistând, să vină la Lugoj. Lugojul este un model de viață între etnii și confesiuni, o pildă pentru toată lumea.“

Remarcabil este faptul că în articolele publicate în aceste două jurnale sunt precizate și personalitățile importante care participă la diferite evenimente, reprezentanții Ambasadei Ucrainei la București, domnul Ștefan Buciuța, președintele Uniunii Ucrainenilor din România, Gheorghe Hleba, președintele UUR din județul Timiș, conducerea Vicariatului Ortodox Ucrainean, doamna Iaroslava Colotelo, consilier superior în Ministerul Culturii, oficialități locale și județene, primarul Lugojului, domnul Francisc Boldea, consilieri locali și județeni, domnul Ioan Covaci, președintele organizației UUR Lugoj, doamna Mihaela Bumbuc, președinta Organizației de Femei a UUR Lugoj și alți reprezentanți ai comunității ucrainene.

Este evidențiată și prezența domnului Ivan Marocico, deputat al UUR în Parlamentul României, care a declarat: „Mă bucură nespuse de mult faptul că atât în țară, dar în mod special la Lugoj, ucrainenii sunt bine integrați în comunitate și, cu toate că nu avem același sânge, împreună cu românii formăm o familie solidă, foarte frumoasă“, declarația fiind făcută la Lugoj, la 9 martie a.c., cu ocazia omagierii marelui fiu al poporului ucrainean, poetul Taras Șevcenko. Tot cu această ocazie, domnia sa a mai declarat: „Sărbătorirea poetului nostru național Taras Șevcenko a avut loc în toată țara, dar pentru mine, aceasta de la Lugoj a avut o încărcătură emoțională și afectivă ceva mai aparte“ („Actualitatea“, nr. 826 din 15-21 martie 2013).

În încheiere, remarc și următorul fapt, semnificativ, că pe una dintre ilustratele care se referă la municipiul Lugoj este reprezentată și biserica „Sf. Volodymyr“, ceea ce întărește afirmația că municipiul Lugoj este un model de respect interetnic, o pildă de urmat.

Iarema ONEȘCIUC

ționale, formarea unor atitudini civice corecte. Zonă de frontieră culturală și religioasă a spațiului bănățean, oferă un peisaj etnic variat (români, maghiari, germani, ucraineni, romi), o societate marcată de diversitate, plurilingvism, toleranță națională și religioasă, un teritoriu de care Lugojul își leagă intrinsec identitatea și devenirea istorică“ făcându-se referire și la obiceiurile specifice comunităților etnice bănățene în preajma Sărbătorilor Pascale inclusiv la cel al ucrainenilor de a sfinți bucate și masa, în ziua de Paște.

În articolul „Comemorarea eroilor români, ruși și ucraineni“ se face referire la cei căzuți pentru apărarea orașelor Lugoj și Timișoara în septembrie 1944 în conformitate cu Acordul european semnat de România cu privire la eroii străini căzuți pe teritoriul României, activitatea

CONCURS DE RECITARE A POEZIEI UCRAINENE - ETAPA NAȚIONALĂ

Onorat prezidiu,
Stimați invitați și dragi participanți la
Concursul național de recitare a poeziei
ucrainene

În numele secretarului de stat al Direcției Generale Învățământ în Limbile Minorităților din cadrul MEN, György András Kiraly, și al meu personal, vă salut pe toți și vă asigur de înalta noastră considerație!

De asemenea, doresc să vă transmit din partea dnei director de cabinet dr. Eva Nagy, regretul că nu a putut să dea curs invitației de a participa la această prestigioasă întâlnire din motive obiective, însă dorește să vă asigure de tot sprijinul domniei sale și al DGILM, în demersurile pe care le întreprindeți pentru promovarea învățământului în limba minorității ucrainene.

Rolul limbii în formarea personalității și păstrarea identității este substanțial. Limba este o oglindă magică, un mijloc inepuizabil de comunicare. Limba reflectă experiența de viață a omenirii începând din antichitate și până în prezent. Limba reflectă nu numai ceea ce se vede la suprafață, dar și ceea ce este subtil, esența interioară a lucrurilor, nu doar lumea materială, ci și cea spirituală, o lume perfectă, în care se reflectă valorile unui popor, folclorul, tradiția, ideile, cultura. A stăpâni bine, pe lângă limba de stat, adică limba română, și pe cea maternă, înseamnă a fi de două ori om, a stăpâni două culturi, două lumi spirituale, a avea o privire mai vastă asupra lumii, cu alte cuvinte înseamnă a fi mai bogat. Nu ar trebui să uităm și să neglijăm faptul că limba maternă nu se poate moșteni mecanic, ca orice alt bun; ea trebuie învățată, iubită și îmbogățită în mod constant, pentru că limba maternă reprezintă cea mai de preț comoară a fiecărui om.

Învățarea limbii ucrainene în România este deja o tradiție. Oficial, a fost introdusă ca urmare a Reformei educației din 1948. În tot acest timp a trecut prin diferite etape. O îmbunătățire notabilă a posibilităților de învățare a limbilor materne a avut loc după Revoluția din decembrie 1989, când țara noastră s-a angajat în realizarea reformelor democratice în toate sferile de activitate socială. În procesul amplu de modernizare a sistemului de învățământ,

Guvernul României sprijină și încurajează studiul limbilor materne, prin oferirea cadrului legislativ și financiar, favorabil dezvoltării identității fiecărei etnii.

Dumnezeu ne-a dăruit una dintre cele mai frumoase și armonioase limbi ale lumii, înțelepciunea poporului inscripționată în cuvânt. Limba ucraineană se vorbește în toate colțurile lumii unde locuiesc ucraineni. Și putem fi mândri de asta. În continuare aș dori să aduc în discuție un enunț citit undeva pe internet: în fiecare an în lume dispare câte un popor pentru că dispare o limbă. Haideți să ne unim forțele și să facem în așa fel, încât limba ucraineană să nu dispară niciodată. Haideți să fim și să funcționăm ca o echipă!

În ziua de azi, existența unor echipe de înaltă performanță este un imperativ. Existența unor echipe de dascăli de mare eficacitate poate însemna pentru învățământul cu predare în limba minorităților și deopotrivă pentru învățământul românesc în întregul lui, un pas înainte și certitudinea realizării la un nivel onorabil a menirii pe care o avem. În momentul în care echipele și membrii lor încep să-și redirecționeze propria activitate spre îndeplinirea unor scopuri comune în condițiile respectării unui set de valori unanim acceptate, instituția în care ființăm și activăm își îmbunătățește calitatea actului de învățământ, își crește eficiența și eficacitatea în ceea ce privește realizarea scopului nostru comun: Modelarea viitorului societății românești prin investirea excepțională în cea mai valoroasă resursă existentă - oamenii.

Așadar nu ne rămâne decât să fim în continuare o echipă care are puterea de a depăși orice obstacole și care are capacitatea de a se adapta la o situație economico-socială nu tocmai fericită. Acest deziderat îl putem realiza cu siguranță prin calitatea actului de învățământ pe care îl oferim, precum și prin abilitatea cu care vom reuși să facem față provocărilor la care suntem supuși, fără să facem rabat de la profesionalism și dăruire.

Concursul de anul acesta se află la a VII-a ediție, fapt ce confirmă importanța și necesitatea, în același timp, a unui astfel de concurs, care pe lângă faptul că este o mare provocare, o competiție care confirmă un nivel de pregătire

superior, o recunoaștere pe o scară ierarhică de valori, ne apropie de identitatea noastră, identitate păstrată prin cultivarea limbii materne, a culturii poporului nostru, a tradițiilor și obiceiurilor preluate de la străbuni. Participarea și pregătirea pentru concurs reprezintă un salt în progresul continuu, iar rezultatele, nu neapărat exprimate în premii, ci mai ales raportate la cele precedente (și aici mă refer la participanții din județele în care studiul limbii materne nu are o tradiție la fel de îndelungată ca în județele Maramureș sau Suceava), pot constitui un punct de referință în ceea ce privește concretizarea muncii depuse. Ceea ce vreau să subliniez este faptul că toți elevii participanți la acest concurs sunt câștigători, indiferent de premiile obținute, deoarece motivul participării la acest concurs este sentimentul apartenenței la etnia ucraineană și dragostea pentru limba, literatura și cultura poporului ucrainean. În acest context, vreau să mulțumesc tuturor dascălilor, elevilor și părinților acestora pentru păstrarea, cultivarea și perpetuarea cuvântului ucrainean și sper că rezultatele obținute sunt pe măsura muncii și a efortului depus de voi și de dascălii voștri.

Mă alătur tuturor cuvintelor frumoase spuse azi despre dascăli, despre cei care au inițiat și organizat această acțiune, despre toți factorii implicați în păstrarea și promovarea limbii și culturii ucrainene în România, în special reprezentanților Uniunii Ucrainene din România, dlui președinte al UUR, Ștefan Buciuța, dlui președinte al UUR - filiala Maramureș, prof. Miroslav Petrețchi, reprezentanților Consulatului Ucrainei la Suceava, Excelențelor Sale consulul general Vasyl Boieciko și dnei Nadia Boieciko, dlor Igor și Snijana Șevciuc, precum și dnei inspector pentru limba ucraineană la ISJ MM, prof. Simona Malearciuc.

Onorat prezidiu, stimați invitați, dragi participanți, mă bucur că am avut deosebita onoare să-i felicit pe toți cei implicați în această prestigioasă acțiune.

Mulțumesc și mult succes tuturor!

prof. Codrea Elvira,
consilier la Direcția Generală Învățământ
în Limbile Minorităților din cadrul MEN

Am asistat cu bucurie, în perioada 7-9 iunie a.c., la una dintre cele mai importante acțiuni culturale organizate de Uniunea Ucrainenilor

Educației, Inspectoratului Școlar Maramureș, administrațiilor publice centrale și locale, a ajuns la cea de-a VII-a ediție.

Dl. Miroslav Petrețchi și dna Elvira Codrea

din România și anume Concursul de recitare a poeziei ucrainene, concurs care, cu implicarea directă a comitetului filialei Maramureș a UUR și, implicit, a președintelui filialei, domnul Miroslav Petrețchi, cu sprijinul Ministerului

Rolul acestui concurs este acela de a implica elevii și cadrele didactice de naționalitate ucraineană în procesul de promovare a identității, culturii și tradițiilor etnice prin versuri, deoarece poezia este asemenea picturii, trebuie să fie impresionantă dar nu ostentativă, ceva ce-ți pătrunde în suflet, dar nu te șochează și nu te uimește prin ea însăși, ci prin subiectul ei.

Toate aceste trăsături ale unei poezii au fost etalate de către participanții din toate județele în care elevii ucraineni studiază limba ucraineană maternă și care au obținut premiul I la etapa județeană a concursului de recitare a poeziei ucrainene, și anume: Arad, Botoșani, Caraș-Severin, Maramureș, Satu Mare, Suceava, Timiș.

Concursul a debutat cu deschiderea oficială, care a avut loc la 7 iunie 2013, la Casa de Cultură din Sighetu Marmatei.

La deschiderea concursului au participat dl Vasyl Boieciko, consulul general al Ucrainei la Suceava, dl Covaci Ion, redactor-șef al ziarului

„Vilne slovo“, dna Elvira Codrea, consilier al MEN, dna Valentina Biț, inspector de limba română, dna Simona Malearciuc, inspector de specialitate, dl Pralea Spiridon, reprezentant al Primăriei Sighetu Marmatei, dna Liuba Horvat, secretar general al UUR, dl av. Vasile Moș, membru de onoare al UUR, dna Irina Covaci, redactor la „Vilne slovo“, dl Roman Petrașuc, redactor la „Vilne slovo“, dl Nicolae Miroslav Petrețchi, consilier economic al UUR, dl Mihai Traista, secretar al redacției „Naș holos“, dl Victor Semciuc, președintele filialei Botoșani a UUR, dl Vasile Pasenciuc, trezorer al filialei Maramureș a UUR, Opreșan Elek, președintele organizației locale UUR Rona de Sus, dl Ion Ruscovan, viceprimar al comunei Rona de Sus, dna Ileana Dan, vicepreședintele organizației de femei a UUR, reprezentanți ai filialelor și orgaizațiilor locale ale UUR, consilieri locali din partea UUR, învățători, profesori, elevi și localnici.

Oaspeții și participanții la Consursul de recitare a poeziei ucrainene - etapa națională, au fost întâmpinați la intrarea în sală cu tradiționala pâine și sare.

(Continuare în pagina 6)

Cu toate că, din motive obiective, președintele Uniunii Ucrainenilor din România, dl Ștefan Buciuța, nu a putut să fie prezent la manifestare, domnia sa a transmis invitațiilor și participanților un cuvânt de salut în care le-a urat un călduros bun venit, a felicitat organizatorii și i-a încurajat pe recitatori și profesori.

Deschiderea s-a încheiat cu un program artistic oferit de corul „Vocile Ronei” din Rona de Sus și de micii dansatori ai ansamblului de dansuri „Sokoly”, sub îndrumarea doamnei profesor Geta Petrețchi.

În data de 8 iunie a.c., la începerea propriuzisă a concursului a fost desemnată comisia de jurizare, formată din: Ivan Covaci - președinte; Simona Malearciuc - vicepreședinte; Liuba Horvat - secretar; Mihai Traista - membru, Roman Petrașuc - membru.

Elevii au fost punctați pentru impresia artistică, dicție, citirea unui text în limba ucraineană la prima vedere etc.

După lungi dezbateri membrii comisiei au acordat următoarele premii:

Clasa I: Petrașuc Irina, Colegiul Național „Mihai Eminescu” Suceava - premiul I; Iavorovschi Maria, Școala Gimnazială Valea Vișului-Maramureș - premiul II.

Clasa a II-a: Semeniuc Alexandra, Școala Gimnazială Valea Vișului-Maramureș - premiul I; Prisăcaru Cosmin, Școala Gimnazială Bălcăuți-Suceava - premiul II; Carpa Georgian, Școala Primară Dud-Arad - premiul III; Dumbravă Andreea, Școala Primară nr. 3 Botoșani - mențiune.

Clasa a III-a: Berfela Anișoara, Școala Gimnazială nr. 4, Poienile de sub Munte - premiul I; Terelea Iasmina Alina, Școala Gimnazială Cornuțel-Caraș-Severin - premiul II; Buciuța Maria, Școala Gimnazială Știuca-Timiș - premiul III; Pinteș Carmen, Școala Gimnazială Dud-Arad - mențiune.

Clasa a IV-a: Șoiman Natașa, Școala Gimnazială Bălcăuți-Suceava - premiul I; Popovici Melisa, Școala Gimnazială Rona de Sus-Maramureș - premiul II; Mihăilescu Mădălina, Școala Primară nr. 3 Rogojești-Botoșani - premiul III; Turcin Denisa, Școala Gimnazială Darova-Timiș - mențiune; Bobic Ana, Colegiul Național „Constantin Diaconovici Loga” - Caransebeș - mențiune.

Clasa a V-a: Clevcovici Anastasia, Școala Gimnazială Crăciunești-Maramureș - premiul I; Holovciuc David, Școala Gimnazială Știuca - Timiș - premiul II; Pop Denisa, Școala Gimnazială Cornuțel-Caraș-Severin - premiul III; Hutopilă Ana Maria, Școala Gimnazială „Ion Păun Pincio” Mihăileni-Botoșani - mențiune.

Un conflict interetnic local

În România, minoritățile etnice se bucură de drepturi și libertăți. După 1990, s-a observat o revigorare în ceea ce privește sprijinul statului român, prin instituțiile sale, în vederea păstrării, dezvoltării și afirmării identității minorităților naționale, ceea ce a dus la o mai bună conservare și promovare a specificului etnic cultural.

Una dintre instituțiile statului cu care colaborează frecvent minoritățile o reprezintă Departamentul pentru Relații Interetnice (DRI), instituție care promovează dialogul interetnic și inițiativele din domeniul educației multiculturale.

În ultima perioadă, se poate observa o deschidere și o cooperare a autorităților în ceea ce privește colaborarea cu minoritățile naționale. Totuși, câteodată mai apar și anumite neînțe-

Dna Elvira Codrea și dl Vasyl Boieciko

Clasa a VI-a: Costiuc Cezara, Școala Gimnazială Bălcăuți, Suceava - premiul I; Lavicză Andreea, Școala Gimnazială Rona de Sus-Maramureș - premiul II; Clipei Naomi, Școala Gimnazială Darova-Timiș - premiul III; Lazorec Bianca - Școala Gimnazială „Ion Păun Pincio” Mihăileni-Botoșani - mențiune.

Aspect din sală

Clasa a VII-a: Onujec Svetlana, Școala Gimnazială Valea Vișului-Maramureș - premiul I; Coriciuc Veronica Ioana, Școala Gimnazială Călinești-Cuparencu, Suceava - premiul I; Petric Anamaria, Școala Gimnazială Știuca-Timiș - premiul II; Sufaru Diana, Școala Gimnazială „Ion Păun Pincio” Mihăileni-Botoșani - premiul III; Simona Ariana, Școala Gimnazială Cornuțel-Caraș-Severin - mențiune; Holdiș Denisa, Școala Gimnazială „Gellert Șandor” Micula-Satu Mare - mențiune.

Clasa a VIII-a: Godânca Diana, Școala Gimnazială Valea Vișului-Maramureș - premiul I; Nichifuriuc Georgiana, Școala Gimnazială Bălcăuți-Suceava - premiul II; Șmeciș Marta Tania, Școala Gimnazială Bârna, Timiș - premiul III; Dumbravă Ana Maria,

legeri. Astfel, la mijlocul lunii mai, în localitatea Tîrnova din județul Arad a izbucnit un conflict interetnic local între minoritarii ucraineni și conducerea locală. Un grup de etnici ucraineni, în frunte cu Gavrilă Miculaiciuc, președintele filialei Arad a UUR, a intrat în greva foamei, ca o ultimă formă de protest față de abuzurile administrației locale.

Cu toate eforturile depuse pentru aplanarea conflictului de către liderii ucraineni din București (Ion Marocico - deputat în Parlamentul României), de dl Hleba Gheorghe - președintele filialei Timiș a UUR și conducerea Prefecturii din Arad (prefect Cosmin Pribac), nu s-a putut ajunge la o înțelegere între ambele părți. Datorită rezultatului negativ, acest litigiu a ajuns la apogeu, după ce o delegație de 18 membri ucraineni din cei 28 aflați în greva foamei, s-a deplasat la București în vederea prezentării problemei la Ambasada Ucrainei.

În scurt timp, în urma discuțiilor purtate și cu reprezentantul guvernului, care la rândul său l-a informat pe primul ministru, s-a decis tri-

Școala Gimnazială „Ion Păun Pincio” Mihăileni-Botoșani - mențiune.

Clasa a IX-a: Haureleac Veronica, Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko”, Sighetu Marmăției, Maramureș - premiul I; Ciobaniuc Mariana Nadia, Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” Siret-Suceava - premiul II; Turcin Dochia, Colegiul Național „Iulia Hasdeu” Lugoj, Timiș - premiul III; Țubec Claudiu, Liceul „Decebal” Caransebeș - mențiune.

Clasa a X-a: Traista Emanuela, Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko”, Sighetu Marmăției-Maramureș - premiul I; Grigoraș Andreea, Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” Siret-Suceava - premiul II; Benzar Ionela Nicoleta, Colegiul Național „Iulia Hasdeu” Lugoj, Timiș - premiul III; Pop Marius, Liceul „Decebal” Caransebeș - mențiune.

Clasa a XI-a: Popovici Beatrisa, Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko”, Sighetu Marmăției-Maramureș - premiul I; Gorduban Irina, Colegiul Național „Mihai Eminescu” Suceava - premiul I.

Cu fiecare ediție a concursului, am constatat că participă un număr tot mai mare de elevi, cu o pregătire tot mai bună, iar concurența a devenit mult mai acerbă, nu de puține ori punând juriul în dificultate.

De asemenea, îmbucurător este faptul că organizatorii au reușit să implice în această etapă și elevii claselor I-IV, elevi care au posibilitatea să se obișnuiască cu scena și, implicit, ajung la vârste fragede să recite poeziile marilor poeți ucraineni la un nivel înalt, iar participarea lor la etapa națională a concursului de recitare a poeziei ucrainene îi poate face câștigători.

Ca de obicei un rol foarte important în desfășurarea concursului îl au cadrele didactice care cu iscusință, pricepere și răbdare se ocupă de pregătirea elevilor pentru a face față cu brio probelor de concurs.

Uniunea Ucrainenilor din România, ca în fiecare an, a acordat premii participanților la etapa națională a Concursului de recitare a poeziei ucrainene.

Consulatul general al Ucrainei la Suceava, a înmănat premii tuturor participanților la cea de-a VII-a etapă națională a Concursului de recitare a poeziei ucrainene. Totodată, consulul general al Ucrainei la Suceava, dl Vasyl Boieciko, i-a premiat pe dl Miroslav Petrețchi, prim-vicepreședintele UUR, și pe dl Ivan Covaci, redactorul-șef al ziarului „Vilne slovo”, cu premii și medalii pentru activitatea acestora, depusă de-a lungul anilor în slujba comunității ucrainene.

Nicolae Miroslav PETREȚCHI,
consilier economic UUR

miterea grupului de control al primului ministru în localitatea arădeană.

Conflictul a fost declanșat în urma unor neînțelegeri privind veridicitatea proprietății asupra terenurilor din localitatea Tîrnova, dintre localnicii protestatari și conducerea locală.

Menționăm că, anul trecut, un grup de 28 de elevi ucraineni de la Școala din Tîrnova s-a transferat la școala din localitatea Tăuț pe motivul discriminării locale.

Acest conflict rămâne unul izolat, deoarece până în prezent nu au existat astfel de probleme, iar micile neînțelegeri, dacă apăreau, în general, erau rezolvate cu sprijinul și colaborarea autorităților locale competente. De regulă, autoritățile sunt deschise, cooperante în astfel de cazuri și iau măsuri pentru rezolvarea lor. Credem că în urma evaluării situației de către corpul de control al primului ministru, se vor identifica soluții pentru rezolvarea problemelor apărute în acest caz izolat.

Roman PETRAȘUC

Ediția a VI-a
24-26 mai 2013
Cluj-Napoca
România

Între 24 și 26 mai 2013, la Cluj-Napoca a avut loc cea de-a VI-a ediție a manifestării internaționale „Zilele culturii slave”, organizată de Departamentul de limbi și literaturi slave a Facultății de Litere din cadrul Universității „Babeș-Bolyai”, în parteneriat și cu sprijinul

Cea de-a VI-a ediție a „Zilelor culturii slave” la Cluj-Napoca

financiar al Uniunii Ucrainenilor din România-filiala Cluj, în colaborare cu Centrul Cultural Rus al UBB și având ca partener media TVR Cluj. Evenimentul desfășurat pe parcursul a trei zile a inclus: Simpozionul internațional „Dialo-

Cuvântul de salut rostit de către dl prodecan al Facultății de Litere - UBB, conf. univ. dr. Dorin Chira

gul slaviștilor la începutul secolului al XXI-lea”, diverse manifestări cultural-artistice și o excursie în împrejurimile orașului.

În deschiderea simpozionului, cuvintele de salut au fost rostite de către dl prodecan al Facultății de Litere, conf. univ. dr. Dorin Chira, prim-vicepreședintele Uniunii Ucrainenilor din România, dl prof. univ. dr. Ion Robciuc, și, bineînțeles, gazda evenimentului, șefa Departamentului de limbi și literaturi slave, dna lector univ. dr. Katalin Balázs.

Comunicările în plenul ședinței au fost susținute de doi reputați lingviști, Ion Robciuc (România) - *Etimologii slave (ucrainene) în Dicționarul etimologic al limbii române (DELR) și Marius Ilie Oros (România) - Cronologia relativă a împrumuturilor slave din limba română*. Lucrările științifice au condus la numeroase discuții interesante, la care au luat parte majoritatea participanților, personalități marcante ale unor universități prestigioase din țară și străinătate.

A urmat prezentarea comunicărilor, care s-a desfășurat pe parcursul zilelor de 24 și 25 mai în cadrul următoarelor secțiuni: „Lingvistică”, „Literatură și cultură”, „Lingvistică. Teoria și practica traducerii” și „Dialog intercultural”. În cadrul secțiunii „Lingvistică” au fost abordate teme precum: *Probleme actuale ale studierii contrastive a slavonismelor bisericesti în limbile contemporane literare ucraineană și rusă* - Liudmyla Tkach (Ucraina), *În legătură cu denumirea omului în funcție de preferințele și abaterile sexuale (pe materialul neosemantismelor în sociolectele rus și polon)* - Gustav Michal Akartel (Polonia), *Observații în legătură cu limba documentelor mănăstirii Svjato-Michajlovskij din Kiev* - Mychailo Kondor (Ucraina), *Românismele în sursele lexicografice ale limbii ucrainene de la sfârșitul secolului al XIX-lea - prima jumătate a sec. al XX-lea* - Nicoletta Holovach (Ucraina), *Tradiție și inovație în reprezentarea lingvistică rusă și polonă a îngerului* - Ewa Stras (Polonia), *Modalități de nominație a empronimelor*

orașului Abakan - Tatiana Kadolo (Rusia), *Conotații ideologice ale lexicului împrumutat în dicționarele ucrainene de cuvinte de origine străină* - Olga Katsimon (Ucraina), *Formarea competențelor integrative ale studenților pe baza programelor modulare de învățare a limbii străine* - Emil Dumitru (România), *Cuvintele realității sau traducerea elementelor culturale* - Teodora-Marta Boboc (România), *„Eu-ul” în limbajul artistic al scriitorului* - Nina Huivaniuk (Ucraina) și Iryna Kevliuk (Ucraina) - *Particularități pragmatice de funcționare a frazeologismelor somatice în textele stilului publicistic (cu referire la frazelemele cu componentul ОКО /ГЛАЗ)*.

La secțiunea „Literatură și cultură” au fost susținute prelegeri cu o tematică diversificată: *Romanul lui Longus în traduceri în limbile slave* - Inessa Makar (Ucraina), *Dialectica vieții și a morții în creația lui Oles Honchar* -

Mihaela Herbil (România), *Întruparea diferitului în traduceri artistice ca problemă a spiritualității: M. Lermontov și A. Kunanbaev* - Kuralay Urazaeva (Kazakhstan), *Lumea stihurilor în creația lui Konstantin Balmont* - Diana Tetean (România), *Destinul scriitorului în Rusia postsovietică*. „Eroul” lui Vladimir Makanin - Cecilia Matciuc (România), *Boris Poplavski - ciudatul poet al „generației neobservate”* - Axinia Crasovschi (România), *Neorealismul: versiunile ucraineană și rusă ale interpretării științifice contemporane* - Snezhana Zhigun (Ucraina), *Dostoievski recitat de Mircea Eliade* - Claudia Chircu (România), *Imaginea spectatorului în dramaturgia lui Iaroslav Vereshchak* - Liudmyla Bondar (Ucraina) și *Tânăra aristocrată în tradiția literară a secolelor XVIII-XIX* - Ramel Gafarov (Rusia).

În cadrul celei de-a treia secțiuni, „Lingvistică. Teoria și practica traducerii”, au fost dezvoltate și dezbătute următoarele teme: *Obo-seala la români. Observații referitoare la influența slavă asupra limbii române (pe baza ALR)*. *Harta 102 (sânt obosit)* - Adrian Chircu (România), *Hipocoristice și diminutive la ucrainenii din Maramureș* - Ioan Herbil (România), *Variante ale sintaxemelor în traduceri ucrainene paralele ale unui și aceluiași text* - Lara Kuchurian (Ucraina), *Frazeologisme ucrainene ce conțin lexeme referitoare la părți ale corpului omenesc* - Cristina Silaghi (România), *Elemente slave în vocabularul limbii engleze* - Dorin Chira (România), *Despre traducerea lui „Habarnam” în limba română* - Sanda Misiarianțu (România), *Locul frazeologismelor în procesul de predare a limbii ruse ca limbă străină în învățământul superior* - Katalin Balázs (România), *Câteva observații asupra predicatului în limbile română și rusă* - Daiana Cuibus (România), *Povești cehe, povești slovacce pentru copii români. Probleme de tradu-*

cere - Radu Mârza (România), *Din istoria cercetării slavisticii la Școala Superioară din Nyiregyháza* - Cs. Jónás Erzsébet - Bárány Erzsébet (Ungaria), *Sintagmatica morfemelor în neologismele de derivare din vorbirea rusă contemporană* - Larisa Ratsiburskaia (Rusia).

Secțiunea „Dialog intercultural” a cuprins următoarele comunicări: *Idea kształcenia międzykulturowego (nie tylko) slowian na przykładzie projektu „Jestem stad!”* - Jerzy Kowalewski (Polonia), *Aspecte umoristice în predarea limbii poloneze pentru români și a limbii române polonezilor* - Malgorzata Tomasz-kiewicz (România/Polonia), *Centrul cultural rus și perspectivele dezvoltării dialogului intercultural* - Judit Bartalis (România), *Amintiri despre anii studenției în Leningrad (Sankt-Petersburg)* - Ioan Semeniuc (România), *Între oglinzi paralele* - Andra Bruciu-Cozlean (România), *Scurt istoric al slavisticii în universitatea clujeană* - Onufrie Vințel (România), *Poetica. Schițe de poezie ucraineană din Ro-*

Dl Ion Robciuc își prezintă în plen comunicarea

mânia de la simbol la postmodern - Pavel Romaniuc (România), *Pavlo Romaniuc '60* - Ion Petrovai (România), *Căzăcimea - forța de nestăvilire și contradicția spiritului rus* - Marius Semeniuc (România) și *Manualul de logică al lui F. K. Baumeister și rolul său în formarea limbajului științific în țările Europei de Est* - Serghei Vakulenko (Ucraina).

Multitudinea și diversitatea temelor abordate pe parcursul celor două zile au dus atât la rezolvarea numeroaselor probleme legate de slavistică, cât și la nașterea, în urma discuțiilor de la finalul secțiunilor, a altor noi subiecte de discuții, care își vor găsi rezolvarea în cadrul viitoarelor conferințe dedicate studiilor de slavistică, probabil, unele dintre acestea organizate la universitatea clujeană.

Și evenimentele cultural-artistice s-au ținut lanț în cadrul celei de-a VI-a ediții a „Zilelor culturii slave”. Astfel, în seara zilei de 24 mai, la Galeria Reményik Sándor din Cluj-Napoca, s-a derulat un program cultural organizat de Centrul Cultural Rus al UBB, ce a reunit o expoziție fascinantă de email, pictură și fotografie pe tema „Nordul Rusiei” (unde au expus: Anastasia Vdovkina, András Egri, Tünde Komáromi și Vasili Șcerbinin) și un moment muzical de excepție din repertoriul slav al Corului „Voci Transilvane” (dirijor: Adrian Corojan).

(Continuare în pagina 8)

„Maratonul“ formației de dansuri „Veselka“ al filialei Iași a UUR

Ca urmare a seriozității, implicării și profesionalismului de care dă dovadă îndrumătorul formației de dansuri populare ucrainene „Veselka“ a filialei Iași, dra Rodica Fălișteanu, și a devotamentului și dăruirii în pregătire de care dau dovadă tinerii dansatori, ansamblul nostru este tot mai prezent la acțiunile organizate în Iași, dar și în alte județe din țară și nu numai. Amintim că în ultima perioadă am avut trei

solicitări de a participa cu ansamblul nostru la diferite concursuri și festivaluri în Grecia, Anglia și Ucraina, dar din lipsă de fonduri și din alte motive obiective nu am putut onora aceste invitații.

Numai în luna mai a.c., membrii ansamblului nostru au participat la trei acțiuni organizate în Iași și la Bacău, după cum urmează.

În perioada 17-19 mai 2013 doi membri ai filialei, Postolache Alina și Popa Ștefan au participat, la Colegiul Național de Artă „George Apostu“ din Bacău, la cea de-a XVI-a ediție a concursului „Primăvara artelor“, alături de alte 18 echipe din mai multe județe din țară, de unde s-au întors cu premiul II pentru dansul ucrainean „Berezneanka“. Concursul s-a desfășurat

în trei secțiuni: muzică, artă vizuală și coregrafie. Juriul a fost alcătuit din cadre didactice de specialitate din învățământul artistic superior și liceal, din personalități ale dansului. Din spusele dra Rodica Fălișteanu, care se ocupă de pregătirea ansamblului, la adresa celor doi tineri membrii juriului au avut aprecieri elogioase și în unanimitate au subliniat faptul că sunt tineri cu mult talent și cu un viitor strălucit în acest domeniu. Concursul Național „Primăvara artelor“ reprezintă pentru elevi o rampă de lansare a talentelor pe drumul unor cariere artistice de excepție, iar pentru profesori un valoros schimb de experiență. Organizatorii și-au propus atragerea unui număr cât mai mare de elevi din școli și licee în activitatea de creație, pentru formarea și dezvoltarea unor competențe specifice din domeniul cheie - sensibilizarea culturală și exprimarea artistică prin intermediul artelor plastice și decorative, design și arhitectură, muzică și coregrafie.

În paralel, în ziua de 18 mai 2013, formația de dansuri „Veselka“, care participă al doilea an consecutiv la acest eveniment, a prezentat un scurt program de dansuri populare ucrainene la Muzeul memorial „Poni-Cernătescu“, în cadrul acțiunii „Noaptea Europeană a Muzeelor“, fiind recompensat cu diplomă de excelență. Eveniment internațional inițiat de Ministerul Culturii și Comunicării din Franța și patronat de Consiliul Europei, UNESCO și Consiliul Internațional al Muzeelor, Noaptea Europeană a Muzeelor s-a desfășurat sâmbătă, 18 mai, și la Iași, unde reprezentanții muzeelor au pregătit un adevărat itinerar cultural cu mottoul „Muzeele (Memorie + Creativitate) = Schimbare socială“.

Reușită de excepție pentru orașul Iași, la nivel național. Astfel, după derularea unei noi ediții a evenimentului Noaptea Muzeelor, toate instituțiile din cadrul Complexului Muzeal Național Moldova Iași, respectiv, muzeele Unirii, Mihail Kogălniceanu, Poni-Cernătescu, Palatul de la Ruginoasa și Muzeul Viei și Vinului din Hârlău au fost vizitate de foarte multe persoane, conform statisticii la nivel național, de 21.250.

La 20 mai 2013, formația noastră de dansuri a participat la spectacolul „Interferențe“- un spectacol de artă coregrafică, teatru și modă, organizat la Colegiul Național de Artă „Octav Băncilă“, în cadrul acțiunilor de promovare a colegiului, la care au fost invitați profesori și elevi de la școlile din Iași.

Dar maratonul activităților la care va participa ansamblul „Veselka“ nu se încheie aici.

Primăria Municipiului Iași, universitățile ieșene, Teatrul național, Opera, Filarmonica de Stat Moldova și alte instituții din oraș, organizează în mai multe locații din Iași, în perioada 14-24 iunie 2013, Festivalul Internațional al Educației, bazat pe activități interactive care se înscrie într-un concept nou, acela de „educație, cultură și artă în aer liber“ și mai ales „educație prin entertainment“. Organizatorii au invitat la acest festival și formația noastră de dansuri „Veselka“, în ziua de 19 iunie 2013, care va evolua pe o scenă amenajată în fața Teatrului Național „Vasile Alecsandri“ și va prezenta o suită de dansuri populare ucrainene.

În perioada 16-19 iunie a.c. la Iași, va avea loc Forumul economic transfrontalier al Euro-regiunii Siret-Prut-Nistru. Pentru oaspeții, care se așteaptă să vină din țară și din străinătate (Ucraina și Republica Moldova) Consiliul Județean Iași a pregătit un program deosebit de frumos și atractiv, în cadrul căruia va evolua și formația noastră de dansuri „Veselka“.

Victor HRIHORCIUC,
președintele filialei Iași a UUR

(Urmare din pagina 7)

În după-amiaza zilei de 25 mai, în cadrul programului cultural organizat de Uniunea Ucrainenilor din România, pe scena amfiteatrului „M. Eminescu“ (a Facultății de Litere) au evoluat Corul „Vocile Ronei“ și ansamblul de dans „Sokoly“, ambele din Rona de Sus, județul Maramureș (conduse de Geta Petrețchi).

Un moment important l-a constituit vizionarea în premieră în România a filmului documentar „Pământul de argint. Cronica Ucrainei Carpatice 1919-1939“ (2012) în regia lui Taras Khymych, producător - Taras Choliy. Filmul, o incursiune în istoria mai puțin cunoscută a Ucrainei Carpatice din perioada 1919-1939, a fost realizat de studiourile de film „Invert Pictures“, la cererea „Centrului Ucrainean de Vest pentru Cercetări Istorice“, iar partener media de promovare în România a acestuia a fost TVR Cluj. În Ucraina, premiera filmului a avut loc în 2012, cu ocazia împlinirii a 100 de ani de la înființarea Organizației Naționale a Cercetărilor Ucrainenilor -

„Plast“, organizație care a jucat un rol important în istoria perioadei prezentate în film. O delegație a acestei organizații a fost prezentă și la Cluj-Napoca: dl Andriy Rebryk (președintele Organizației Cercetărilor din Ucraina - Regiunea Transcarpatică), care ne-a și oferit detalii interesante legate de realizarea filmului, dna Hanna Tokach și dl Volodymyr Tokach.

În cea de-a treia zi a manifestării, oaspeții

noștri au beneficiat de o excursie în cetatea antică Potaissa (Turda), unde, pe lângă vizitarea orașului, au putut admira frumusețea naturală a salinei (atestată într-un act din 1 mai 1271, deși, se spune că exploatarea sării a început odată cu ocupația romană în Dacia). Era locul ideal pentru o recreere după cele două zile de dezbateri științifice și un mod inedit de a socializa la 112 m adâncime, într-un adevărat muzeu de istorie a mineritului în sare.

Aducem mulțumiri Uniunii Ucrainenilor din România pentru sprijinul financiar acordat în organizarea și desfășurarea evenimentului, în special dlui președinte Ștefan Buciuța, dlui Ion Robciuc - președintele Comisiei pentru cultură a UUR și dlui Ioan Ardelean - președintele filialei Cluj a UUR și îi felicităm pe organizatorii evenimentului: lector dr. Katalin Balázs, lector dr. Judit Bartalis, lector dr. Cristina Silaghi și lector dr. Ioan Herbil. Nădăjduim că astfel de evenimente științifico-culturale vor mai fi organizate în orașul de la poalele Feleacului și în viitor.

Mihaela HERBIL

„Sokoly“ pe scena amfiteatrului „M. Eminescu“ (Facultatea de Litere)

În cadrul Proiectului educațional de parteneriat între Școala Gimnazială din Rona de Sus și Primăria comunei Rona de Sus s-a făcut inaugurarea Bibliotecii școlare din această comună. Acțiunea s-a desfășurat cu prilejul Zilei Internaționale a Cărții pentru Copii și a săptămânii „Să știi multe, să fii mai bun”. Coordonatorii acestui proiect educațional sunt profesoarele Ana Boiciuc, Marina Traista, Ramona Creangă și Carla Diolog.

Biblioteca școlii a funcționat înainte de Revoluție, fiind condusă de învă. Irina Fetico până în momentul când s-a pensionat după anii 1990 (în prezent nu mai este printre noi). De la dânsa a fost preluată de învă. Liliana Petrovai, care a lucrat ca bibliotecară peste 16 ani. Odată cu reparațiile capitale ale școlii, biblioteca a fost închisă. Anul trecut învățătoarele școlii au depus un efort susținut și au amenajat-o într-o nouă sală, cu prof. Ana Boiciuc pe post de bibliotecară.

Și iată sala de bibliotecă a fost pregătită pentru deschidere. Volumele de cărți în limba română și ucraineană au fost aranjate pe rafturile din sală. Pe mese erau aranjate cărți noi și reviste pentru copii dăruite de UUR, care a finanțat tipărirea lor. Lăudabil este faptul că mulți dintre autori ai acestor cărți s-au născut și au terminat școala generală la Rona de Sus. Tot pe mese au fost puși mulți fluturași cu citate despre cărți și bibliotecă.

Panglica de la intrarea în sala de bibliotecă a fost tăiată de directoarea școlii Loredana Lușcan și primarul comunei.

Inaugurarea bibliotecii școlare la Rona de Sus

Invitați speciali au fost autorii cărților din această comună: prof. pens. Maria Oprișan, învă. pens. Ileana Dan și prof. de limba și literatura ucraineană, scriitorul Paul Romaniuc, cadrele didactice de la această școală și elevii.

În cuvântul său de la deschiderea festivității, dna director Loredana Lușcan și-a exprimat marea bucurie pentru inaugurarea bibliotecii

școlare, cât și pentru faptul că participă la ea fosta ei învățătoare, Ileana Dan, și fosta ei dirigintă, prof. Maria Oprișan, actuale autoare de cărți care au învățat în această școală și au pro-

fesat în ea toată viața. Dl primar a urat noii bibliotecare succes în activitate, iar elevilor să citească cât mai multe cărți. Prof. Maria Oprișan a prezentat elevilor cartea sa și a povestit despre istoricul bibliotecii din comună și din școală.

Înv. Ileana Dan a vorbit despre importanța cărții în viața școlarului, apoi a prezentat autorii cărților, în ucraineană și română, care s-au născut și au făcut școala la Rona de Sus: profesorii Ioan Fetico, Mihai Nebeleac (plecați dintre noi), Paul Romaniuc, Marta Bota, Mihai Traista, Ana Traista-Ruști, Maria Oprișan, Ileana Dan, Odarca Bout, Ioan Semeniuc, Vasile Cureleac, Ioan Herbil, Eudochia Lauriuc. Profesorul P. Romaniuc a povestit elevilor cum a citit cărți din bibliotecă și a citit o poezie scrisă de el.

Au luat cuvântul cadrele didactice din școală. Pe fundalul melodiei „Limba noastră”, elevii claselor a II-a, a III-a și a IV-a au recitat poezii în limba română și ucraineană dedicate acestui eveniment. Apoi noua bibliotecară, Ana Boiciuc, a organizat un joc pe grupe de copii: „Coșulețul cu întrebări”, a anunțat orarul bibliotecii și a inițiat o provocare pentru copii: primii 50 de elevi care se vor înscrie la bibliotecă vor primi câte un semn de carte.

În încheiere, au fost adresate mulțumiri invitaților, iar copiii au primit dulciuri.

Îi doresc mult succes noii bibliotecare, iar copiilor să se bucure de cărți!

Ileana DAN

Eroi au fost, eroi sunt încă

3Este în tradiția locuitorilor din comuna Dărmănești, județul Suceava, ca de Înălțarea Domnului (Ziua Eroilor), să depună coroane și flori la Monumentul Eroilor.

În comună există două asemenea monumente, unul în satul Dănila închinat celor căzuți în cele două războaie mondiale. Monumentul a fost comandat și plătit de baronul Kapri pentru a cinsti memoria fiului său, Iosif Kapri, căzut chiar în prima zi a intrării României în cea de-a doua conflagrație mondială. Monumentul era situat în vecinătatea școlii, cu timpul a fost deteriorat, iar după 1989, a fost refăcut complet și se află în cimitirul satului Dănila. În momentul de față pe monument sunt inscripționate 62 nume de eroi, îm-

preună cu căpitanul I o s i f Kapri.

Al doilea monument este cel din satul Măriței (Centru administrativ al comunei Dărmănești) care a fost inaugurat cu mult fast la 7 decembrie 1999 în prezența unui sobor de preoți, a militarilor, marilor oficia-

de sufletul celor care au căzut în acele războaie pustiitoare. Fie-le țărâna ușoară!

La eveniment mai participă doii trei veterani care se mai pot deplasa. Dacă după revoluție, în comună

lități județene și din București, a multor locuitori din comună, dar și din localitățile învecinate.

Mulți dintre urmașii celor menționați pe monument au promis că, în fiecare an, de Ispas, vor veni la monument spre a-i pomeni pe cei căzuți. Dar de la promisiune și până la fapte... Totul a rămas în seama Școlii Gimnaziale din Măriței. Elevii depun flori, cântă cântece patriotice, iar din când în când se mai găsește cineva care aduce colaci, iar preoții oficiază slujbă de pomenire. Se închină câte un pahar

existau peste 300 de veterani, printre care și singura femeie veteran, de o vârstă cu M.S. Regele Mihai, Domnica Misiuc, din Măriței Mică, azi mai sunt doar 11, toți nonagenari.

Se cuvine să-i nominalizăm: Vladimir Bilec, Dumitru Divisievi, George Slusariuc (Măriței), George Chidoveț, Grigore Cușnir, George Sauciu, Nicolae Ventuneac (Dărmănești), Vasile Rebenciuc (Călinești-Enache), Nicolae V. Pauliuc (Dănila), Dionisie Mazureac, Gheorghe Tcaciuc (Măriței Mică).

În localitatea Călinești-Vasilache, din păcate, nu mai există niciun veteran.

Mai amintesc faptul că autorul proiectului monumentului din Măriței este inginerul Nicolae Drișcu, din Măriței, între timp trecut și el la cele veșnice.

O sumă substanțială pentru construirea monumentului a fost donată de dl Ștefan Bodnariuc, din Măriței, stabilit în Germania.

Eroi au fost...

De ziua eroilor, să vărsăm o lacrimă de recunoștință.

Kolea KURELIUK

În organizarea Centrului Cultural Municipal „George Coșbuc” și a Primăriei din Bistrița, duminică 2 iunie 2013, s-a desfășurat cea de-a XIII-a ediție a Festivalului Etniilor Pfingstfest.

Totul a început dintr-un mare dor... dorul sașilor, plecați peste hotare în țara strămoșilor, de locul în care s-au născut, au copilărit și au trăit ani din viață. În fiecare an, de Sărbătoarea Rusaliilor, sașii se întorceau în satul Livezile. În jurul unei mese cu mâncare tradițională depănau amintiri, cântau, ascultau muzică sau dansau. Această bucurie le umplea sufletul și atunci din preaplinul stării lor de bine au hotărât să dea și altora, să-i facă și pe alții părtași la această sărbătoare. Așa s-a născut festivalul, desfășurat pentru început la Livezile, sat aflat la 7 km de municipiul Bistrița. Începând din 2009, organizarea festivalului a fost preluată de Centrul Cultural Municipal „George Coșbuc” din Bistrița. Și, astfel, la confluența dintre primăvară și vară, bistrițenii au parte de o sărbătoare a frumuseții culturii diverselor etnii din România.

În acest an, la Pfingstfest au evoluat: ansamblul de dansuri țigănești „Romafest” din Mureș, ansamblul de dansuri grecești „Efthimos” din Brașov, ansamblul de dansuri săsești „Gemein-

sam” din Satu Mare, ansamblul de dansuri maghiare din Cluj. Bistrița a participat la festival cu ansamblul de dansuri „BN Ritm”, ansamblul de dansuri săsești „Regenbogen”, ansamblul de dansuri maghiare „Vadrozsa”. Județul Suceava a fost reprezentat la Festivalul Etniilor de ansamblul de dansuri ucrainene „Kozaciok” din Bălcăuți și de ansamblul de dansuri poloneze „Solonczanka” din Solonețul Nou.

Parada formațiilor a avut loc pe traseul Domus-Pietonalul „Liviu Rebreanu” - Scenă, acolo unde au fost așteptate de fanfara Garnizoanei Bistrița și de oficialitățile prezente la eveniment.

Binecuvântarea acțiunii a venit din partea părintelui profesor, Nicolae Feier: „Sunteți deosebit de frumoși... păstrați-vă tradițiile ca pe darul cel mai de preț primit de la înaintași. Splendoarea stă în multiculturalitate... în cunoașterea celui de lângă noi... în încercarea de a ne depăși unii pe alții în bine”.

Festivalul a fost deschis de către primarul

Suceava la Pfingstfest 2013

orașului, Ovidiu Teodor Crețu. „Avem bucuria să ne întâlnim la o nouă activitate culturală de pe bogata agendă a Centrului Cultural. Etniile din România au ocazia să-și manifeste spiritul creativ, să-și arate dragostea față de tezaurul moștenit de la înaintași. Pluriculturalitatea, multietnicitatea, multiconfesionalitatea Bistriței se manifestă din plin astăzi”.

Un bun venit participanților și publicului de pe pietonal a adresat și directorul Centrului Cultural Municipal „George Coșbuc”, Dorel Cosma.

Ansamblul „Kozaciok” din Bălcăuți participă de 4 ani la această manifestare de tradiție pentru plaiurile bistrițene. Din delegația care a însoțit ansamblul ucrainean au făcut parte: Boreslaw Petrașuc, Narcisa-Elena Plecan și Petru Ștefan Șoiman.

La mijlocul lunii mai, școala din Cacica a fost gazda Concursului național de valorificare a obiceiurilor și tradițiilor aparținând minorităților naționale „Împreună în diversitate”, ediția a IV-a, concurs organizat de Colegiul Național „Mihai Eminescu” din Suceava în colaborare cu Inspectoratul Școlar al județului Suceava și cu UUR - filiala Suceava, sub egida Ministerului Educației Naționale.

De la doamna inspector de limba și literatură ucraineană, Lucia Mihoc, coordonatoarea proiectului, am aflat că „... acest concurs s-a adresat tuturor elevilor provenind din rândul minorităților naționale, pe două categorii de vârstă: I - 10-14 ani și II - 15-18 ani. Concursul s-a desfășurat pe două secțiuni:

1. Secțiunea de fotografie, unde au fost așteptate fotografiile ce respectă următoarele teme: obiceiuri și tradiții (sărbătorile de iarnă în familie/localitatea mea (de ex: cina din Ajun, colindătorii, slujba religioasă etc.); obiecte tradiționale (de ex: costume tradiționale vechi, autentice, vase, ștergere cu motive populare, ouă încondeiate, diferite obiecte, instrumente muzicale specifice etniei, podoabe tradiționale etc.); obicei de nunță/botez; tradiția de Paști);

2. Eseu pe tema „Prețuim comorile noastre”. Eseul trebuia să conțină 2-3 pagini în format doc. redactarea s-a făcut bilingv - în limba maternă și în limba română. Acesta putea fi însoțit de

o prezentare power point de maximum 20 slide-uri (poate conține imagini comentate referitoare la eseu și alte informații sugestive).“

Concursul s-a bucurat de o largă participare în ce privește lucrările trimise. Fizic, puțini dintre concurenți au fost prezenți pentru a-și prezenta lucrările, din motive obiective. La ediția din acest an, juriul și toți cei prezenți în Cabinetul multicultural al școlii din Cacica au vizionat fotografiile și au aflat informații despre: polonezii din Cacica (eleva Iris Kufner, profesor îndrumător Gheorghe Andronic), ucrainenii din Cacica (elev Lucian Nicolaișen, profesor îndrumător Maria Precupan), masa tradițională de Sfintele Paști la ucrainenii din Bucovina (elev Sergiu-Ionuț Șmighelschi - Seminarul Teologic Ortodox „Sfântul Dosoftei”, profesor

Împreună în diversitate

îndrumător Lucia Mihoc), Hramul bisericii din Bălcăuți (eleva Mădălina Odoviciuc, profesor îndrumător Anca Știubianu), Bucovina (echipaj format din Diana Maidaniuc și Ancuța Șocaliuc de la Colegiul Tehnic „Lațcu-Vodă” Siret, profesor îndrumător Antoaneta Chideșa), tradiții și obiceiuri în satul Bălcăuți (eleva Diana-Andreea Ursachi, Colegiul Național „Eudoxiu

Hurmuzachi” din Rădăuți, profesor îndrumător Georgeta Ștefan), tradiții și obiceiuri din Săptămâna Patimilor în Ulma (eleva Alexandra Cega, Colegiul Național „Eudoxiu Hurmuzachi” din Rădăuți, profesor îndrumător, Georgeta Ștefan). Informații despre rușii-lipoveni au prezentat elevii de la Colegiul Tehnic „Mihai Băcescu” din Fălticeni - Elisabeta Filip și Constantin Tudosa - îndrumați de profesor Valentina Nazanov și eleva Claudia Euteiov de la Colegiul Tehnic din Rădăuți, îndrumată de profesor Alexandrina Coca.

Juriul concursului a fost format din: prof. Lucia Mihoc, președinte, prof. preot Nicolae Nicolaișen, prof. Lăcrămioara Grigoriuc și prof. Petru Șoiman.

Au susținut un program artistic grupurile

„Maidancik” - îndrumător prof. Nicolae Nicolaișen și „Mugurașii” - îndrumător prof. Mihaela Bălăcean.

Se cuvine amintit faptul că sala unde s-a desfășurat Concursul național „Împreună în diversitate” - Cabinetul multicultural - a luat ființă în urma derulării, în anul 2008, a proiectului Eco Școala Cacica, proiect finanțat de Guvernul României și de Banca Mondială. Potrivit coordonatoarei de proiect, prof. Maria Precupanu, „Obiectivul general al acestuia este valorizarea potențialului spiritual, multicultural, prin activități de colaborare școală-comunitate în cadrul unui centru intercultural. Prin derularea în școală și în comunitate a acestui subproiect am dorit să oferim șanse egale pentru copiii mediului rural, să ne amintim de rădăcinile culturale ale fiecărei etnii, să reînviem și să promovăm cultura, tradițiile și obiceiurile celor patru etnii care conviețuiesc în înțelegere și toleranță în această localitate”.

De la consilierul educativ al școlii din Cacica, prof. Gheorghe Andronic, dumnealui ocupându-se și de buna desfășurare a concursului din punct de vedere tehnic, am aflat despre multitudinea de activități ce se desfășoară în cadrul școlii. Amintim cele mai reprezentative dintre ele: participarea unui echipaj de la școala din Cacica (ca reprezentant al zonei Moldova) la concursul „Diversitatea, o șansă în plus spre viitor” unde a obținut locul I; implicarea în proiectul de mediu „Salvați Papucul Doamnei”, desfășurat la Iași; continuarea cu succes a parteneriatului cu Gimnaziul nr. 3 din Wolbram - Polonia, în urma căruia copiii polonezi vin la Cacica, iar copiii din Cacica le întorc vizita anul următor. Este încă vie în amintirea participanților activitatea de anul trecut din Polonia, când copiii din România, Polonia și Ungaria au pornit împreună „Pe urmele legendelor”.

Deși sistemul de învățământ trece printr-o criză profundă, ca întreaga societate românească, de altfel, există oameni dedicați profesiei, care încearcă să răzbată în ciuda tuturor problemelor ivite în cale. Astfel de oameni sunt și cei ale căror nume s-au regăsit în articolul de față.

ZILELE ȘCOLII DIN RONA DE SUS

Sărbătoarea „Zilele școlii din Rona de Sus”, ediția a III-a, a deschis noi orizonturi de cunoaștere și de comunicare.

prof. drd. Paul ROMANIUC

școală, numită „Școala Rusca”, împlinind astăzi 240 de ani. Prima sărbătorire a „Școlii Rusca” a avut loc în anul 2008, în prezența primului Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Ucrainei în România, Excelența Sa dl Leontie Sanduleak. Cu această ocazie, UUR a montat pe frontispiciul școlii o placă comemorativă.

Astăzi, Școala Gimnazială din Rona de Sus a căpătat alt aspect, fiind în reconstrucție totală, având un nou colectiv de cadre didactice calificate, tinere, cu proiecte noi la vremuri noi. La conducerea școlii se află, de trei ani, tânăra și entuziasta directoară - dna Loredana Lușcan, fiica satului. De la venirea sa la conducerea școlii, în fiecare an, la sfârșit de ciclul de învățământ, se organizează „Zilele școlii din Rona de Sus”, cu o tematică specifică programelor școlare. Și astfel, în acest an părinții, elevii, cadrele didactice, invitații de onoare din partea Inspectoratului Școlar Maramureș și a Ministerului Educației, sponsorii - toți au avut prilejul de a cunoaște un cumul de activități, pe ateliere sau pe scena Căminului Cultural, desfășurate în școală, în decursul anului școlar 2012-2013.

De la stânga la dreapta: directorul școlii - dna Loredana Lușcan, părinte paroh - dl Gheorghe Albiciuc, directorul școlii din Rona de Jos - dna Ileana Scarlat, primarul comunei - Ioan Romaniuc, consilier al Ministerului Educației - dna Elvira Codrea, inspector de specialitate al Inspectoratului Școlar Maramureș - dna Simona Malearciuc

Rona de Sus este una dintre cele mai vechi așezări, cu populație majoritar ucraineană din Maramureș. Despre aceasta stă mărturie atestarea documentară din 1360. Totodată, în Rona de Sus a fost construită, în anul 1773, prima

ducerea școlii, în fiecare an, la sfârșit de ciclul de învățământ, se organizează „Zilele școlii din Rona de Sus”, cu o tematică specifică programelor școlare. Și astfel, în acest an părinții, elevii, cadrele didactice, invitații de onoare din

IMNUL ȘCOLII DIN RONA DE SUS

Se dedică aniversării a 240 de ani de la înființarea primei școli ucrainene din Maramureș „RUSCA ȘCOLA” - 1773

Castel fără de preț - e școala-n Rona,
Veniti, veniți cu drag s-o preamărim,
Ea e făclia vieții, e coroana,
Veniți, veniți cu flori, ca s-o slăvim.

REFREN:

Aici e Cartea Sfântă-a vieții
Și pașii mei de început,
Aici e pragul tineretii,
Lanțul iubirii, ne-ntrerupt...

Iubirea mea de școală - e o candelă,
Arde în noi mereu, neîntrerupt,
Căci școala mea-i o floare-o citadelă,
Aici și viața mea a-nceput.

REFREN

Rona de Sus are o școală,
Cu dascăli harnici, iubitori,
Venim la ea, ca-ntâia oară,
Cu inimi mari: buchet de flori.

REFREN

Paul ROMANIUC

Ultimul clopoțel la Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” din Siret

Vineri, 31 mai 2013, Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” din Siret și-a sărbătorit absolvenții claselor a XII-a A, B, C, D, E, F, G, H și a XIII-a A, B, C SAM.

Diriginții acestor clase în ordinea alfabetică sunt profesorii: Busuioc Simina, Panciuc Iuliana, Melniciuc Maria, Moraru Emil Toma, Olar Aspazia, Duduță Carmen, Ținteanu Liliana, Horobeț Maricica, Teleagă Silviu, Bordeianu Stelian, Dobrinu Florița.

Absolvenții, prin grija părinților și a diriginților, au venit la acest eveniment festiv îmbrăcați în frumoase robe și toci, personalizate în funcție de specializarea clasei.

Din cauza condițiilor atmosferice nefavorabile, sărbătorirea ultimului clopoțel la Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” din Siret nu s-a putut desfășura la baza sportivă, ci la Casa de Cultură „Mihai Teliman” din Siret, recent renovată complet, iar absolvenții în ținuta mai sus menționată, au mărșăluit prin oraș spre Casa de Cultură pe fondul melodiei „Ani de liceu” și „Trecea fanfara militară”, melodie interpretată de regretatul cântăreț de muzică ușoară Dan Spătaru. Evenimentul a fost organizat special pentru absolvenții promoției 2012-2013. Au fost prezenți la acest eveniment profe-

sorii colegiului, părinții absolvenților, elevii claselor IX-XI, precum și un numeros public din oraș. Festivitatea a fost deschisă de directorul Colegiului Tehnic „Lațcu Vodă” din Siret, profesoara Doina Puiu, care adresându-se absolvenților a spus:

„Dragi absolvenți, a venit și ziua ultimului clopoțel, zi pe care ați așteptat-o cu nerăbdare. Sunteți toți frumoși, zâmbitori și grăbiți să începeți o nouă etapă din viața voastră, care debutează cu examenul maturității. Dar acum opriți-vă puțin spre a vă lua cu adevărat rămas-bun de la ceea ce au însemnat cei patru ani de educație la Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă”, trageți adânc aer în piept și luați-vă un răgaz pentru a vă privi bine unii pe alții, gândiți-vă la ce a fost mai frumos în anii de liceu, ascundeți amintirea acestora undeva, în adâncul sufletului, iar ce a fost mai rău, lăsați în urmă.

Așa cum fiecare profesor își lasă amprenta în sufletul elevului și voi, dragi absolvenți, veți rămâne în inima noastră și suntem convinși că veți face cinste liceului, indiferent unde vă vor purta apele învolburate ale vieții. Ce au însemnat pentru voi acești ani? Stresul unei teze, bucuria primei și ultimei zile de școală, emoția primului sărut, sau dezamă-

girea unei despărțiri. Peste ani, toate acestea vă vor fura un zâmbet sau un oftat de melancolie la gândul „ce bine era”.

Vă mulțumim pentru performanțele școlare, pentru că uneori ne-ați făcut să râdem când ați dovedit o ingeniozitate nemăsurată la făcut glume și vă asigurăm de recunoștința noastră, dragă promoție 2013!

Să nu uitați niciodată că „Lațcu Vodă” este mai mult decât un liceu, este o instituție, o familie!”

Din partea absolvenților promoției 2013 a luat cuvântul Irina Ionuță, care a mulțumit conducerii

promoției, au mulțumit profesorilor pentru strădania și pentru profesionalismul lor dovedite în acești 4-5 ani la catedră. „Am învățat de la profesorii noștri atât de multe lucruri și acum știm încă unul: faptul că numai învățând și muncind în continuare vom putea asigura desăvârșirea și succesul nostru în viață. Noi suntem mândri că ne-ați fost profesori și totodată suntem mândri că suntem absolvenții Colegiului Tehnic „Lațcu Vodă” din Siret”.

A continuat acest frumos eveniment pentru absolvenții Colegiului Tehnic „Lațcu Vodă” cu înmânarea,

colegiului, diriginților și profesorilor „pentru munca lor neobosită depusă la catedră în cei 4-5 ani pentru ca noi să acumulăm cât mai multe cunoștințe și priceperi necesare pentru viitorul nostru.”

În continuare, cele două absolvente din clasa a XII-a B, profil Științele naturii, Fraseniu Ana și Pieszczech Emanuela-Olivia, cu aceeași medie de absolvire, șefe de

de către diriginții claselor, a diplomelor de absolvire, precum și a diplomelor și premiilor pentru cei mai buni dintre ei.

Festivitatea organizată cu prilejul sărbătoririi ultimului clopoțel s-a încheiat cu predarea „Cheii succesului” de către absolvenții promoției 2013 elevilor claselor a XI-a.

Jeaneta MAIDANIUC

Lansarea cărții „Hatmanul Ivan Mazepa“

La Centrul Cultural Informațional al Ambasadei Ucrainei la București a avut loc, la data de 20 martie 2013, lansarea cărții „Hatmanul Ivan Mazepa, cunoscut și necunoscut“ (1639-1709), lucrare laborioasă realizată de dl Teofil Rendiuk, doctor în științe istorice, diplomat, ministru consilier la Ambasada Ucrainei din România.

Această carte de circa 500 de pagini, realizată în condiții tipografice de excepție, este scrisă în limba ucraineană și tradusă în limbile engleză, polonă, franceză și română. În afară de text, ea cuprinde și 35 de fotografii cu portretele lui I. Mazepa în diferite perioade ale vieții sale, ale domnitorului Țării Românești, Constantin Brâncoveanu (1688-1714) cu care a întreținut relații politice, diplomatice economice și cultural-spirituale, Palatul de reședință al lui C. Brâncoveanu de la Mogoșoaia, Evanghelia tradusă în limba arabă, realizată de spezele lui Ivan Mazepa și al cărei unic exemplar se află în Arhiva Academiei Române, biserica Sfântul Gheorghe din Galați unde a fost înmormântat Mazepa la 2 septembrie 1709, precum și alte fotografii din Galați și împrejurimi pe unde s-ar putea afla osemintele acestuia.

În prezidiu au luat loc dnii Teofil Rendiuk, Ion Robciuc, prim-vicepreședinte al Uniunii Ucrainenilor din România, redactor-șef al revistei „Curierul ucrainean“, doamna Maria Hosting, consilier al primului ministru al României pe probleme de învățământ și cultură, și Silvia Zabarcencu, scriitoare, membră a Uniunii Scriitorilor din România.

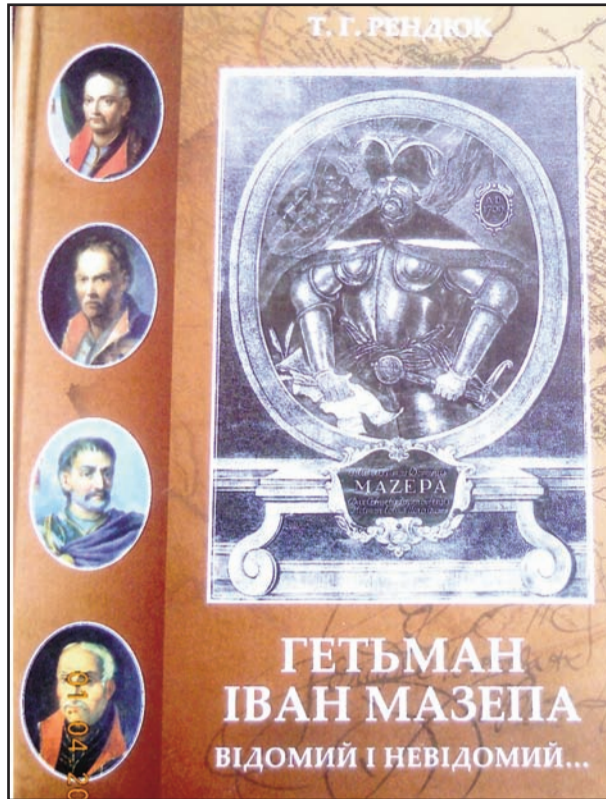
Luând cuvântul dl T. Rendiuk a amintit că, la 22 februarie 2013, dl Teofil Bauer, ambasadorul Ucrainei în România, s-a întâlnit cu trei urmași ai foștilor ofițeri ucraineni care, în perioada 1914-1921, și-au adus contribuția la independența primei Republici Populare Ucrainene (1917-1923), gășind în cele din urmă adăpost în România ca refugiați politici după ce armata ucraineană sub conducerea hatmanului Symon Petliura a fost înfrântă de trupele armatei bolșevice la finele anului 1920. În memoria părinților celor trei urmași, care s-au reunit la Centrul Cultural Informațional al Ucrainei la București, dna Olga Andrici Porochivska (jurnalistă și scriitoare), dl Emilian Manciu (ambasador, diplomat) și dl Mihai Pocorschi (general de brigadă (r), inginer) s-a realizat o expoziție de fotografii amenajată în holul Centrului Cultural Informațional.

În continuare dl T. Rendiuk a arătat că volumul „Hatmanul Ivan Mazepa“ începe cu o prefață pe care este înscris motto-ul marelui poet național al Ucrainei, Taras Șevcenko: „Pomeniți-i pe cinstiții hatmani unde le sunt mormintele...“

Lucrarea a fost elaborată pentru a marca împlinirea a 370 de ani de la nașterea și 300 de ani de la moartea hatmanului Ucrainei, Ivan Mazepa.

Ivan Mazepa a fost ales hatman al Ucrainei de către Rada căzăcească la 25 iulie 1687 în locul hatmanului I. Samoilovici care alături de armata moscovită condusă de V. Galițin a suferit o înfrângere la Perekop în campania dusă împotriva tătarilor.

Cartea se referă la relațiile hatmanului I. Mazepa cu domnitorii Moldovei și Țării Românești din acea perioadă, scoțând în evidență legăturile strânse și permanente pe care le-a avut cu domnitorul Țării Românești, Constantin Brâncoveanu.

Această lucrare este structurată pe 4 capitole:

I. Primele contacte ale hatmanului Mazepa cu Moldova și Țara Românească și evoluția lor până în anul 1708.

II. Perioada moldavă a vieții lui Mazepa, moartea sa în 1709 și înhumarea la Bender.

III. Reînhumarea corpului neînsuflit al lui Mazepa la Galați și păstrarea memoriei istorice despre hatmanul ucrainean în România.

IV. Legende și mituri legate de figura lui I. Mazepa în Moldova și România.

Dl Ion Robciuc a arătat că a avut onoarea să traducă cartea dlui T. Rendiuk intitulată „Hatmanul Ivan Mazepa - Moldova și România“, ce a fost publicată și în revista „Curierul ucrainean“.

nean“. Domnia sa a spus că I. Mazepa face parte din pleiada de hatmani ai Ucrainei precum Bogdan Hmelnyțkyi, Iuri Hmelnyțkyi, P. Doroșenko care au luptat, începând de la jumătatea secolului al XVII-lea, pentru independența Ucrainei.

În acest scop, I. Mazepa a întreținut legături strânse cu Polonia, Suedia în vederea separării Ucrainei de Rusia țaristă. În anul 1708, a trecut de partea regelui Suediei, Carol al XII-lea, împotriva lui Petru cel Mare, țarul Rusiei.

După înfrângerea de la Poltava (1709) a fost nevoit să se refugieze împreună cu Carol al XII-lea, pe teritoriul Imperiului Otoman, la 30 iunie 1709, respectiv, în orașul Bender.

La mumai cca două luni, din cauza efortului

depus în lupta împotriva trupelor moscovite, având și o vârstă de 70 de ani, s-a îmbolnăvit și a murit în orașul Bender, unde a fost înhumat la 22 august 1709. Trupul lui a fost dus la Galați și reînhumat la mănăstirea Sfântul Gheorghe, la 2 septembrie 1709, fiind însoțit de cazacii săi credincioși.

Doamna Maria Hosting a arătat că poporul român cinstește memoria hatmanului ucrainean Ivan Mazepa care și-a găsit sfârșitul pe teritoriul Moldovei, iar osemintele lui se află pe teritoriul României, undeva la Galați. România va fi alături de cercetătorii ucraineni și-i va sprijini în cercetarea arhivelor din București, după ce se va conveni cu autoritățile statului român.

În cuvântul său, dna Silvia Zabarcencu l-a prezentat pe dl T. Rendiuk, pe care îl cunoaște de aproape 15 ani și cu care a colaborat la redactarea buletinului informativ al Ambasadei Ucrainei în România, ca pe un om-enigmă, un as în arta diplomatică, doctor în științe istorice, în prezent ministru-consilier la Ambasada Ucrainei în România.

Cartea domnului T. Rendiuk „Hatmanul Ivan Mazepa“ a fost elaborată pe baza cercetărilor și a dovezilor istorice, arătând totodată împrejurările și locul morții hatmanului I. Mazepa, precum și aventura post-mortem a osemintelor în perimetrul Varnița-Bender-Galați.

Dl Rendiuk a avut curajul, răbdarea și iscusința de a scormoni în arhivele din Ucraina, Polonia, Moldova, România, scoțând în evidență jocuri de culise (încheieri și ruperi de alianțe, trădări) ale țarului Rusiei, Petru I, și ale sultanilor turci Soliman al II-lea, Ahmed al II-lea, Mustafa al II-lea și Ahmed al III-lea, care au cârmuit Imperiul Otoman în perioada când I. Mazepa era hatmanul Ucrainei.

În continuare, dna Zabarcencu a arătat că Ivan Mazepa era unul dintre feudații cei mai bogați din acea perioadă a Europei (împroprietărit cu dărnicie de țarul Petru I), care până la urmă a făcut alianță cu regele Suediei, Carol al XII-lea, pentru a se scutura de jugul moscovit. Din nefericire, trupele aliate au fost înfrante la Poltava, în anul 1709, iar cei doi împreună cu un detașament de cca 4500 de cazaci s-au retras în orașul Bender, aflat sub controlul Imperiului Otoman. De remarcat că unul dintre polcovnicii lui Mazepa era moldovean pe numele de Danilo Apostol.

În final, dna Zabarcencu a spus despre T. Rendiuk: „indiferent dacă cartea scrisă de autor este o ficțiune literară sau cercetare științifică, ea vorbește despre persoana în cauză mai mult decât ne închipuim“.

Au mai luat cuvântul dnele Iaroslava Colotelo, Doina Ghițescu, dl Mihai Pocorschi ș.a. care în câteva cuvinte au apreciat lucrarea domnului Rendiuk despre hatmanul Ivan Mazepa.

În final, dl Rendiuk a dăruit cu multă dragoste cartea cu dedicație fiecărui participant la acest important eveniment cultural.

Apoi a rulat un film despre Ivan Mazepa, comentat de autor.

În concluzie, apreciez că în primul trimestru al anului 2013, dl T. Rendiuk a însuflit activitatea Centrului Cultural Informațional al Ucrainei la București prin numeroase manifestări culturale pe care le-a organizat cu ajutorul colaboratorilor săi, reușind cu pricepere și farmec personal, să atragă cât mai mulți cetățeni români de etnie ucraineană și nu numai.

Mihai POCORSCHI

Prezentarea cărții „Chestiunea refugiaților de peste Nistru“ (1919-1936) de Vadim Guzun

La Centrul Cultural Informațional din București al Ambasadei Ucrainei din România, din inițiativa domnului Teofil Rendiuk, ministru-consilier al Ambasadei, la 12 aprilie 2013, a avut loc lansarea cărții sus-menționate al cărui autor este domnul Vadim Guzun, directorul pentru Europa de Est și Asia Centrală în cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

Din prezidiu au făcut parte dl Teofil Rendiuk, care a condus această manifestare culturală, dl Vadim Guzun precum și urmașii foștilor ofițeri ucraineni, luptători pentru independența Republicii Populare Ucrainene în perioada 1919-1921: dna Olga Andrici, fiica colonelului Hnat Porochivskiy, membră a Uniunii Ziariștilor din România, dl Emilian Manciu, fiul lt. colonelului Pavel Manciu, ambasador, profesor la Facultatea de Comunicare și Relații Publice și subsemnatul, Mihai Pocorschi, fiul maiorului Naum Pocorschi, general de brigadă (r), inginer diplomat.

Dl Teofil Rendiuk i-a prezentat pe cei din prezidiu, urmași direcți ai foștilor ofițeri ucraineni, care nu și-au dezamăgit părinții, absolvind studii superioare, îndeplinind cu cinste sarcinile ce li s-au încredințat în perioada lor de activitate în țara unde s-au născut - România, dar fără a uita patria părinților lor - Ucraina. În prezent, cu toate că au o vârstă înaintată, continuă să scrie articole etc. despre unele evenimente istorice, literar-culturale din prezentul și trecutul României și Ucrainei.

Pentru a cinste memoria pă-

rinților lor, Ambasada Ucrainei din România a organizat o expoziție în care sunt expuse atât fotografiile părinților lor când au fost militari, precum și o fotografie cu cei trei urmași, realizată cu prilejul întâlnirii cu domnul Teofil Bauer, ambasadorul Ucrainei în România.

Dl Vadim Guzun a expus un amplu referat, bine documentat privind imigrația ucraineană în România interbelică, aducând diferite exemple care se regăsesc în cartea sa. De asemenea, a spus că este pe cale să termine și o altă lucrare care va continua să trateze același subiect pe baza documentelor ce se găsesc în diverse arhive din țară și străinătate. Lansarea celei de-a doua cărți va avea loc tot la Centrul Cultural Informațional al Ambasadei Ucrainei din România peste câteva luni.

În continuare, dl Rendiuk a dat cuvântul urmașilor foștilor ofițeri ucraineni omagiați care au povestit ceea ce știau despre activitatea taților lor în Ucraina și România, după ce au primit azil politic, cu aprobarea Regelui Ferdinand al României.

Din orașul Bălți (Basarabia), aceștia au fost trimiși în lagărele de la Brașov, Oradea Mare și în cele din urmă la Făgăraș. Au fost încartiruiți în cazarmile și castelele din orașele respective, li s-au asigurat cazarea și hrana, precum și o soldă lunară atât pentru ofițeri, cât și pentru soldați. Comandantul refugiaților ucraineni a fost numit de către autoritățile militare române

colonelul Hnat Porochivskiy, tatăl dnei Olga Andrici. Refugiații aveau permisiunea să lucreze suplimentar la diverse fabrici, uzine și ferme agricole din zonă.

După desființarea lagărelor care impuneau cheltuieli mari necesare întreținerii miilor de refugiați, în iulie 1923, au fost repartizați să lucreze la diverse fabrici de chereștea, zahăr etc. în toate zonele din România.

În anul 1930, li s-au eliberat pașapoarte Dr. Fr. Nansen de către Liga Națiunilor Unite. Aveau voie să se mute și să lucreze și în alte localități numai cu aprobarea autorităților române autorizate.

Mulți dintre ei au plecat în alte

țări, alții au murit de diverse boli, iar cei rămași s-au căsătorit cu cetățene din România cu care au avut copii.

După terminarea războiului și ocuparea României de către armata sovietică în anul 1944, mulți au fost ridicați de NKVD, printre care și tatăl dnei Olga Andrici, precum și tatăl dlui E. Manciu și duși în lagărele din fosta Uniune Sovietică, unde au decedat departe de familiile lor rămase în România. Și urmașii lor au avut de suferit o serie de consecințe nefaste.

Subsemnatul în intervenția mea la manifestarea culturală respectivă am precizat că tatăl meu, Naum Pocorschi, cu toate că nu a fost ridicat de NKVD, a fost supus de către securitatea română unei urmăriri permanente, arestări și interogatorii din anul 1949 până în anul 1983 când a decedat, fiind înmormântat în comuna Jurilovca, județul Tulcea, unde a dus o intensă activitate de organizare a școlilor ruse și ucrainene în județul Tulcea, fiind apoi profesor, bibliotecar, iar spre sfârșitul vieții a înființat muzeul etnografic „Razelm“.

Publicul prezent la această manifestare culturală a aplaudat fiecare intervenție a celor prezenți în prezidiu, după care dl Teofil Rendiuk i-a invitat pe participanți să viziteze expoziția de fotografii, organizată în holul Centrului Cultural Informațional al Ambasadei Ucrainei din București în legătură cu foștii ofițeri ucraineni omagiați, precum și cu fiii acestora.

Mihai POCORSCHI

La orizont... înfrățirea între două festivaluri muzicale pentru copii

De șase ani, la Cernăuți se desfășoară Festivalul Internațional de artă vocală și instrumentală „Mrii pro zirky“ sub egida Centrului Bucovinean de Artă pentru renașterea și dezvoltarea culturii tradiționale românești, condus de jurnalistul și profesorul Iurie Levcic. Înaintea acestuia, la Onești, și-a început activitatea Festivalul Internațional de muzică ușoară pentru copii „Ti Amo“ ajuns anul acesta, la vârsta „majoratului“ sau, la ediția a XVIII-a, desfășurată în zilele de 20-26 mai 2013, la Casa de Cultură a Sindicatelor din municipiul troțușean. Ucraina, participantă constantă la activitățile artistice, reunite sub simbolul Trofeului Internațional Apollo Musik Onești (TIAMO), organizat de Primăria municipiului și manageriat, fără întrerupere, de către profesorul Theodor Adobricăi, directorul Casei de Cultură, s-a numărat, și de data aceasta, printre concurenți. Aceștia au sosit din 14 țări, printre care Italia (coorganizatoarea manifestării), Suedia, Rusia, Serbia, Turcia, Letonia, Georgia, Bulgaria, Malta, Macedonia, Bulgaria, Ungaria, Republica Moldova, chiar și îndepărtata Japonie.

Reprezentanta Ucrainei, Ana Maria Kalan-

cea, interpretând cântecul „Bucovina mea“, a obținut Premiul pentru cel mai bun aranjament muzical, acesta echivalând cu o poziție merituoasă în cea mai valoroasă grupă (copii între 12 și 14 ani). Însă realizarea cea mai importantă a participării sale la manifestările oneștene din acest an o reprezintă faptul că a devenit imboldul - aproape hotărâtor - de a transforma „Ti Amo“ în partenerul Festivalului cernăuțean „Mrii pro zirky“. La toamnă, cu prilejul celei de-a șasea ediții a acestui festival, urmează a fi semnat acordul între cele două manifestări muzicale de către Theodor Adobricăi (Onești) și Iurie Levcic (Cernăuți). Se va naște, astfel, un nou proiect de colaborare culturală româno-ucraineană, la care - credem - ar fi avantajos să adere și câteva filiale ale UUR, bunăoară, cele din județele Suceava și (sau) Iași.

...Și acum, câteva cuvinte despre reprezentanta Ucrainei la Festivalul „Ti Amo“ din acest an. Ana Maria Kalancea provine din satul Ostretia, de lângă Cernăuți, unde învață, fiind elevă în clasa a VI-a. Concomitent cu școala, ea urmează cursurile de canto și artă vocală, ca și Karina Paskar, reprezentanta Ucrainei la ediția

precedentă a festivalului oneștean, la Centrul bucovinean de artă din Cernăuți. Aici, ea a fost adusă, cu doi ani în urmă, de bunica sa, Maria Purici, care, observând aptitudinile muzicale ale nepoatei, a hotărât ca ele să fie dezvoltate și perfecționate în studioul Centrului. În scurt timp, fetița de 12 ani a început să se afirme prin rezultate remarcabile la diferite concursuri din Ucraina, cât și la unele peste hotarele ei, obținând, numai în cursul anului trecut, 8 premii și diplome de laureat. După Onești, va participa la festivaluri din Georgia, Italia și Macedonia. În repertoriul său, alături de cântece românești, sunt incluse piese folclorice și de estradă în limba ucraineană, cum a fost și cântecul „Moia Bukovyna“, cu care a impresionat auditoriul oneștean

Ana Maria Kalancea
la Onești

Paul ȘOUCALIUC

Semnificația unui gest

Spre sfârșitul lunii august a anului trecut, la ceasul începerii culesului în vii, când ciorchinii mănoși prind culoarea plăcută a ambrei și gustul de tămâioasă, iar frunzișul copacilor începe să bată în arămiu, când miriștile ușurate de roada bogată așteaptă să fie întoarsă în brazde ca sălaş sămânța viitoarelor recolte, când satisfacția truditilor pământului este sporită de belșugul hambarelor, când harnicele gospodine încep preparatul murăturilor, al zacuștelor, magiunului și bulionului, e semn că se apropie sezonul nunților cu dar bogat și alai de lăutari, sărbători de tradiție în satele românești. Într-o astfel de vreme, noi, un grup de intelectuali, majoritatea cadre didactice animați de puternice sentimente ale cunoașterii de sine, de neam, de glia strămoșească am plecat din Rădăuți într-un periplu de 3 zile spre a cunoaște, la el acasă, viața românului basarabean.

Basarabia, acest străvechi meleag românesc, care stăruie și acum ca o lacrimă neștersă pe obrazul neamului nostru și va mai stărui, probabil, încă multă vreme, a constituit drept monedă de schimb între marile imperii ale lumii. Acum, când și-a ridicat privirile spre Europa, marele prieten de la Răsărit, își întinde din ce în ce mai mult conul de umbră asupra ei.

Lacrimile și dorul nestins al Basarabiei au fost cântate de Ion Aldea Teodorovici și în versurile nemuritorului bard basarabean Grigore Vieru, panteonul sufletului românesc.

„Podul de flori“ de la Prut, care s-a vrut o punte reînnoată pe vecie între frați de același neam, au rămas simple amintiri, deși sârma ghimpată a fost înlăturată de la nedreptele hotare, rugina ei coclită continuă să stăruie încă în conștiința noastră. Am trecut hotarul de la Prut prin punctul Lipcani pe o vreme câinos de rece și ploioasă.

Lumea din jurul nostru este o imensă și inepuizabilă carte de învățătură din care am putea afla absolut orice, dacă ne-am strădui să-i deslușim semnele. Din lume fac parte oameni de tot felul. Despre o categorie de oameni am scris. Acum voi folosi antiteza și voi scrie despre oameni, prin faptele cărora, prin comportamentul lor, se face elogiul unor valori precum binele, bunătatea, munca, hărnicia, generozitatea, cumpătarea, modestia, cinstea, onoarea, responsabilitatea față de oameni, încrederea în forțele proprii. Vasile Gorban este un om fără prea multă carte, mărunțel, slab, dar are o voce caldă, în ochii lui se simte o stranie frumusețe, o bucurie inocentă. Din prima căsătorie au rezultat 5 copii. După ce mama copiilor a murit, după un oarecare timp, acesta și-a unit des-

Gazdele noastre, soții Vitalie și Elena Știrbu, ne-au primit cu toată căldura sufletească specifică neamului nostru. Îi cunoscusem în România cu ocazia desfășurării lucrărilor celui de-al 33-lea Congres al Asociației Învățătorilor din România și al cadrelor didactice române de peste hotare care a avut loc la Bușteni. Merită cu prisosință a arăta atmosfera caldă și deschisă cu care am fost înconjurați de către gazdele noastre pe parcursul întregii perioade în calitatea noastră de oaspeți.

Doamna învățătoare, Veronica Moscaliuc, inimoasa organizatoare și șefa grupului nostru, în calitatea sa de președintă a Asociației Învățătorilor „George Tofan“ din Rădăuți, a avut o lăudabilă inițiativă de a desfășura în localitatea Larga, unde am poposit inițial, o sărbătorire comemorativă a celor 100 de ani de la nașterea eminentului trudit pe ogorul școlii, dascălul Haralambie Burdujan, care a văzut lumina zilei aici și s-a stins departe de ai săi după o rodnică și lungă activitate de apostolat prin școlile din județul Suceava, unde de altfel, și-a trăit și ultimele clipe ale existenței sale pământești, simțindu-se mereu „străin în țară străină“, precum repeta adesea. Comemorarea a avut loc la liceul român din localitatea Larga în prezența unei rude apropiate a acestuia.

Materialul comemorativ a fost prezentat de către doamna Veronica Moscaliuc, mult apreciat de întreg auditoriul, primit cu adâncă emoție de ruda dascălului. Cu această ocazie s-au pus bazele înfrățirii unui liceu din Rădăuți cu liceul românesc din localitatea Larga.

Gazdele noastre animate de dorința de a ne face șederea cât mai plăcută, ne-au alcătuit un bogat program de vizitare și cunoaștere a unor locuri istorice de mare rezonanță sufletească. Am poposit ast-

fel și în satul Pererîta, locul de baștină al poetului Grigore Vieru.

Am beneficiat de serviciile unui ghid de excepție în persoana doamnei Maria Burea, inspector școlar al raionului Briceni.

Din Pererîta am plecat cu sufletul înnegurat de tristețe văzând aspectul deplorabil al mormântului mamei poetului și al casei părințești.

Am vizitat mănăstiri și așezăminte monahale precum și cetăți ca Soroca și Hotin de pe malul Nistrului pentru care am primit dispensă pentru accesul pe teritoriul ucrainean.

La această cetate am întâlnit un ghid cu o inimă mare, cât tot neamul românesc care ne-a istorisit cu emoție toată istoria acestei fortărețe zidite de ctitori moldoveni. Impresionat de interesul manifestat de noi ghidul a intervenit să nu mai plătim taxa obișnuită de vizitare a acestui complex turistic cu vestigii nepieritoare din istoria zbuciumată a acestor locuri ctitorite de voievozi moldoveni. Am nimerit în Basarabia exact de Ziua Independenței țării, independență pe care România a recunoscut-o prima.

Mănăstirea Căpriană ne-a fascinat cu complexul de biserici care o alcătuiesc. Aici am asistat și la un ceremonial religios după care am servit și masa prin amabilitatea conducerii mănăstirii.

Mănăstirea dispune de terenuri agricole, iazuri de pește, păduri, ateliere de confecționat obiecte de cult etc., de asemenea, de un post de poliție propriu cu sediul în incinta Complexului mănăstiresc.

Cu microbuzul închiriat de la firma de transport Nicolăescu de la Rădăuți și cu șoferul Lucescu Mihai am străbătut prin Basarabia o distanță de 1000 de km.

La mănăstirea Hâncu unde am și dormit o noapte am asistat la un emoționant gest al unui tânăr, care aflând că suntem români din Suceava de lângă Putna lui Ștefan cel Mare s-a apropiat sfios de doamna Moscaliuc cu două lumânările în mână, rugând-o să le pună la mormântul marelui voievod.

Gestul lui m-a emoționat atât de profund, încât mi-au dat lacrimile

vârstă de peste 85 de ani, a avut parte de un mare ajutor din partea lui Vasile Gorban. După potopul abătut asupra Brodinei în 2008, casa Mariei era afectată, iar acoperișul trebuia înlocuit. 8 zile a muncit zi-lumină, împreună cu fiul său. La terminarea lucrării, Maria a rămas „mută“ de gestul acestor oameni, pentru că ei nu i-au luat niciun ban.

Nu numai acest gest a făcut Vasile Gorban, dar de la el nu scoți nici cu cleștele despre vreun bine făcut.

Am aflat despre această binefacere de la Maria Torac care mi-a spus „Dvs. faceți ca Gorban!“ Întrebând-o ce a făcut, ea mi-a povestit. Când acest om mi-a cerut ajutorul în completarea unor acte importante și m-a întrebat cât costă, i-am răspuns că tot atât cât a

pur și simplu și m-au făcut să aștern pe hârtie aceste rânduri.

O altă întâmplare tot atât de emoționantă am trăit-o la Chișinău în piața mare a Sfatului lângă statuia lui Ștefan cel Mare.

Aici noi, tot grupul, am făcut poze după care ca o expresie a dragostei noastre de neam și țară, am intonat cântecul „Ștefan, Ștefan dom' cel Mare“. Turiștii străini aflați în preajmă ne-au fotografiat interesându-se de unde venim și ce legătură avem cu locul unde ne aflăm. Bineînțeles că le-am satisfăcut curiozitatea după care ne-am văzut de program. Pe tot parcursul traseului pe care ne-am deplasat a domnit o atmosferă de destindere și de mulțumire sufletească de care am rămas copleșiți cu toții.

Din goana mașinii am admirat cu mult interes livezile intensive de pomi fructiferi plantațiile îngrijite de vii, câmpurile arate cu grijă, întinse pe mari suprafețe și nefragmentate de haturi ca pe meleagurile noastre.

Din grupul nostru de excursioniști alcătuit, în majoritate, din cadre didactice au făcut parte următorii: doamna Veronica Moscaliuc, organizator și conducător de grup, soții Artemizia și Mihai Gheorghii, soții Garoafa și Petru Barbuță, Vasile Nemțoc, soții Nițuca și Ioan Burciu, Silvia Lucescu, Vasile Cernăuțeanu, Mircea Coroliuc, Silvia Cantemir, Silvia Irințiu, Doru Hrișcă, Radu Vizitiu, inginerii Ștefan Rotaru și Dumitru Grigorean, Natalia Măriuca.

Atât la liceele din Larga și Briceni, cât și la alte unități de învățământ și școli administrative vizitate am fost întâmpinați cu căldură și cu inima deschisă de către gazdele noastre.

La masa de adio am cântat și am lăcrimat împreună. Atmosfera în permanență a fost dominată de o largă deschidere sufletească cum numai între frați de același sânge și de același neam se poate manifesta. Așteptăm cu nerăbdare și emoție îndreptățită vizita de răspuns a fraților noștri basarabeni.

Mihai GHEORGHI

Omenia

tinele cu o văduvă, având și ea 2 copii. Din mariajul lor au rezultat alți 2 copii. Vasile este atât de harnic, încât din truda mâinilor lui a întreținut numeroasa familie. O parte din copii sunt deja la casele lor. Dar el îi ajută în continuare. Iar cele 2 fete (din a doua căsătorie) spun că tată (vitreg) mai bun n-au văzut. El e priceput în construcții din lemn. Oricine îl solicită la lucru, el îl servește pe fiecare, dar trebuie să te înscrii din timp pe lista sa pentru că e atât de solicitat, încât cu greu îl „prinzi“. Prețul lucrărilor executate este rezonabil, chiar sub prețul pretins de alți meșeriași. Maria Torac - o văduvă în

costat lucrarea lui la casa Mariei. Am avut plăcerea să stau mai mult de vorbă cu el în privința binefacerii și cu mare satisfacție am aflat că el se mulțumește cu puțin, nu cumpără obiecte inutile sau extravagante, pentru el sănătatea constituie un factor important pentru atingerea mult râvnitului sentiment de fericire și că viața se desfășoară fără probleme, că este iubit și prețuit de copii, este fericit când poate ajuta pe cei din jur sau pe cei apropiați pentru că „rămânem în sufletele celorlalți doar cu ceea ce am dăruit și făptuit“. În rest, goană după vânt și deșertăciune.

Fiecare moment în care te bucuri sau apreciezi, mulțumești, admiri, binecuvântezi, râzi sau iubești, îți dă putere și viață.

Artemizia GHEORGHI

Istoria etniei cinstește existența ființei noastre de azi

Se zice în popor că omul sfințește locul. Mă gândesc că și locul „sfințește” omul. Fiecare ființă își trăiește propriul loc în care a văzut pentru prima dată lumina zilei. Asta face parte din tezaurul nostru ancestral. Locul nașterii mișcă în noi o emoție de început pe care sufletul și-a ales-o din veșnicie și e atât de intensă, încât poate molipsi totul și pe toți în jurul nostru.

Toate încercările de a surprinde o motivare univocă a acțiunilor umane legate de locul nașterii și a profilului omenesc de mai târziu s-au dovedit până acum nesatisfăcătoare, problematica continuă a fi mai departe una deschisă. Există, fără îndoială, premise, argumente biologice sau teologice capabile să deslușească unele mecanisme preponderente pentru determinarea comportamentului, însă o izbândă teoretică purtând în ea un caracter definitiv convingător, care să rezume dinamica personalității umane pe o anume arie geografică marcată la rândul ei, bineînțeles, de trecerea timpului, se lasă încă așteptată. Poate, singure, în felul lor, științele paranormale au răspunsuri mai seducătoare.

Pentru ca adevărata energie a lumii să ne poată însoți calea cunoașterii acestei telurice taine, ar trebui ca aceasta să ne surprindă, să ne găsească de parcă ne-am naște în chiar clipa aceasta.

De ce oamenii sfințesc locul? Pentru că vor să acapareze această energie formatoare, ceea ce este posibil. Locul nașterii ne redă credința ca să fim și noi o unealtă vie a lucrării acestei forme de energie. În plus, ne dă prilejul să învățăm prin dragostea semenilor ce au precedat momentul venirii noastre pe lume, rostul existenței într-o colectivitate. Anii trec repede, iar la cumpăna dintre ani ne întrebăm ce fel de semințe am semănat în anul care a trecut, ce roade de la ele am cules și ce ne propunem să semănăm cu firea noastră, în paralel cu întrebarea adiacentă: ce fel de an va fi cel în care am pășit. Există zone pe teritoriul țării în care toate comunitățile naționale colaborează cu rodnicie, cu entuziasm făcător de noi valori materiale și spirituale, contribuind astfel la progresul general al societății românești din zilele noastre.

Deci locului ales, hărăzit, trebuie să-i aparținem integral, cu toată făptura noastră. Un batalion divizat nu reușește să facă față atacurilor de pe câmpul de luptă, iar cum bine știm din experiența cea de toate zilele „viața e o luptă”. Toți îndeplinim un scop prin crearea noastră, ce se numește dragoste de viață și nu mică ne e mirarea văzând că lucrurile stau mai bine decât ne-am fi așteptat.

Cele mai bătrâne așezări ale ucrainenilor de pe actualul teritoriu al țării datează cam din prima

jumătate a veacului al XIV-lea. Tradiția ospitalității la români n-a murit și nici nu poate să moară vreodată. Prezența ucrainenilor pe teritoriul României se certifică precum o expresie a bunei conviețuirii cu poporul în care trăim. De-a lungul timpului, ei au dus o viață pașnică, știind de la predecesori că trebuie să împărțim lumea din jur cu persoanele pe care trebuie să le iubim. Viața creativă a unei etniei conlocuitoare tocmai acest adevăr creștinesc l-a cultivat sub diferite aspecte, contribuind, din toate punctele de vedere, la progresul României.

Participarea unei etniei presupune existența a o seamă de niveluri de organizare ontică, care reclamă înainte de toate, fiecare, o asociativă formă de înțelegere și, poate - de ce nu? - chiar și un mod deosebit de gândire deosebită, cel puțin, suntem treziți la realitate de păstrarea raportului adecvării acesteia la habitusul existențial, cel de toate zilele. Cu alte cuvinte, natura personalității umane și îndeosebi motivațiile ei urmate de acțiuni întreprinse „la fața locului” în care se găsește pot să apară diferit înfățișate altor persoane conlocuitoare, fără ca aceste modele de înțelegere, variate în sinele lor, să epuizeze fondul problemei. Când ținem cont de acest principiu al toleranței, lucrurile și problemele comune capătă un sens și mai adânc.

Deci prezența ucrainenilor în România trebuie înțeleasă ca o expresie a bunei conviețuirii cu poporul în mijlocul căruia trăim hărăziți, așa, de la Dumnezeu. Despre icoana vie a afinității vorbim cu adânc respect față de înaintașii noștri care au cultivat știința legăturii de suflet cu pământul și cerul patriei. Cu cât ne plasăm mai departe sentimentele de recunoștință pe care trebuie să le încercăm, de la mic la mare, față de toți aceștia, cu atât ifosele societății așa-zis moderne ies în față încercând să ne abată gândurile. În asemenea momente de încercare, simțirile tradiționale primesc binecuvântarea de a se apropia și mai mult de inimile noastre. Așa descoperim că și regăsirea poate fi la fel de interesantă precum căutarea rădăcinilor noastre.

Arta conviețuirii renaște mereu, sub forma unui alt om, a unor noi speranțe, a unor visuri noi și nouă ne revine sarcina să le descifrăm și să le transpunem în fapte de viață. Atașamentul față de societatea căreia îi aparținem, constituie - suntem cu toții convinși - un criteriu fundamental de apreciere a valorii pe care o are în acest înțeles fiecare individ, privit ca persoană singulară. Esențial este, în aceeași privință, ca idealurile pe care și le propune o anumită societate într-un moment istoric dat, să fie pentru toți membrii săi reprezentative. Or, noi ucrainenii din România

beneficiem întru totul de o asemenea situație optimă. Este tocmai ceea ce oferă garanția realizării practice a dezideratelor pe care ni le exprimăm și a sarcinilor asumate în comun.

În acest cadru de eferescență, apare extrem de semnificativ și interesul cu totul particular pe care conducerea noastră o manifestă față de conservarea identității etnice. A păstra limba maternă, a nu uita tradițiile, a păstra preceptele credinței, într-un cuvânt a ne păstra ucrainenii - iată deziderate pentru prezent și viitor. La noi, tradițiile generațiilor mai vârstnice și entuziasmul pe care l-au investit ele, entuziasm care continuă să le însuflețească și astăzi - sunt preluate de cea mai mare parte a generației tinere. Acest patos al dăruirii este marcat și de numeroasele evenimente de suflet, cum ar fi spectacolele cultural-artistice, expozițiile de carte și presă în limba ucraineană, mesele rotunde. Apoi, strădaniile de a amplifica relațiile noastre cu marile organizații ucrainene de peste hotare, prin participări la importante reuniuni ale Congresului Mondial al Ucrainenilor [SKU], de asemenea, întărirea legăturilor cu Congresul European al Ucrainenilor și cu Consiliul Ucrainean Mondial de Coordonare [UVKR] - toate aceste aspecte de efuziune etnică contribuie în ansamblul lor la îndeplinirea marilor obiective care în alte coordonate de restrângere ar rămâne circumscrise sferei multor dorințe neîmplinite.

Conștiința trăirilor noastre într-un context de o asemenea extindere ne încarcă cu emoție și cu grija unei serioase răspunderi. De modul în care generația mai tânără se va integra în aceste mărețe deziderate și angajamente, de modul cum vom ști să promovăm tineretul, depinde succesul eforturilor noastre prezente. Preluarea ștafetei și continuarea cursei va fundamenta adeziunea etniei noastre la consfințirea realizărilor de obiective etice, culturale, artistice - a participării cu toată ființa la dezvoltarea societății noastre.

Ceea ce se cere, în continuare, este consecvența în opțiunile noastre, la care ne angajăm cu abnegație și fermitate. Când ne iubim etnia și credem din adâncul sufletului în ceva, ne simțim cei mai mândri și mai puternici oameni din lume. Transmiterea de la generație la generație și traducerea în fapte a acestui simțământ comun, sub aspect concret, aplicativ, constituie o preocupare majoră. Marile realizări și fertile prin efectele lor, nu se îndeplinesc niciodată decât în stări de trezvie în cadrul unei actualități sociale și culturale imediate și de perspectivă istorică.

Mihai MATEICIUC

Anul de grație 2013, coincide cu jumătate de mileniu de când mintea luminată a marelui și viteaz conducător, apărător al creștinătății europene, domnul Moldovei, Ștefan cel Mare, azi și cel Sfânt, a poruncit și s-a zidit o minunăție a arhitecturii, unicat mondial, mănăstirea Voroneț, cu mila lui Dumnezeu într-un timp miraculos de numai trei luni de zile.

Acest eveniment epocal și unic în viața mea, m-a dus și la prezentarea ctitoriei locale, de peste două secole din satul Dărmănești.

Biserica, ctitorie de suflet din satul Dărmănești, a fost zidită în anul 1783 de cei mai vestiți meșteri lemnari locali, în acest ținut plin de păduri din Bucovina noastră.

Acest lăcaș de lumină spirituală este pomenit în toată lumea prin bunăvoința unui arhitect italian de origine ortodoxă, care acum patruzeci de ani poposea în comuna noastră și al cărui ghid am fost eu personal. Acest arhitect a realizat un

frumos și valoros album al construcțiilor populare laice și bisericesti din Bucovina și Maramureș. Albumul a apărut în anul 1972 la Roma, iar arhitectul italian de origine ruso-ucraineană l-a difuzat în mai toate țările lumii.

Profesorul-arhitect Karamazin-Kovalski, căci despre el este vorba, arată că construcțiile au fost realizate după un sistem al formelor tradiționale vechi, influențate de barocul Europei Occidentale.

Evoluția barocului la bisericile din lemn, cum este și cazul celei din Dărmănești, „se poate explica, scrie autorul, prin mai multe aspecte, sub cel al planului, ca și al construcției pe verticală, precum și sub aspectul ei de la acoperiș”.

Peretii bisericii sunt din lemn masiv, lipit cu lut, iar învelitoarea în patru ape este din șindrila cu o streșină de circa un metru ce a protejat-o bine în decursul vremii de toate intemperiiile naturii.

La început, biserica avea o singură încăpere, cea din fața altarului, însă creșterea numărului de credincioși din satele Dărmănești și Măriștea Mare a impus lărgirea ei cu încă o cameră, ajungându-se la forma ei actuală.

De o deosebită frumusețe este și Iconostasul realizat odată cu zidirea bisericii din lemn de tei pictat pe pânză cu gips, fapt ce i-a conferit o mare rezistență și un aspect deosebit de frumos.

Epitaful este și el pictat pe pânză în ulei cu culori ce-și păstrează și astăzi întreaga lor prospețime.

Policandru cu mai multe corpuri etajate e o lucrare bine meșteșugită, fiind din aramă ce-i dă o strălucire mai ales la lumină.

Clopotnița are la bază un patru-later, iar înălțimea e de zece metri și-i conferă masivitatea. Acoperișul clopotniței este tot în patru ape cu o cruce masivă ce o armonizează cu arhitectura bisericii.

Trebuie să menționez, că de „Înălțarea Domnului” de ziua „Eroilor” biserica va sărbători 230 de ani de existență spirituală și sper că autoritățile locale vor marca cum se cuvine acest eveniment cultural de mare valoare sufletească pentru toți credincioșii din localitatea Dărmănești.

prof. Victor COZARIUC-COSSARIS

1 iunie, Ziua Internațională a Copilului

La 1 iunie, Ucraina și întreaga lume, sărbătoresc Ziua Internațională a Copilului.

Instituită de Organizația Democratică Internațională a Femeilor în 1949, Ziua Copilului a fost sărbătorită pentru prima dată în 1950. Inițiativa acestei organizații a fost susținută, practic, imediat de ONU.

În Ucraina, Ziua Copilului este marcată din anul 1998.

În prezent, zeci de țări din întreaga lume, printre care și Ucraina, organizează ample manifestări cu scopul de a atrage atenția opiniei publice asupra problemelor minorilor și asupra necesității protejării drepturilor lor.

De Ziua Copilului, premierul Ucrainei, Mykola Azarov, i-a felicitat pe copii și pe părinții lor. În mesaj se arată faptul că această zi are menirea de a aminti că societatea poartă răspunderea pentru educația și protecția generației viitoare, pentru respectarea drepturilor

copilului, combaterea exploatarea muncii copiilor, apărarea lor de violență fizică și psihologică, rezolvarea problemelor orfanilor și pentru asistența medicală a copiilor.

„Ucraina este una dintre primele țări care a ratificat Convenția privind drepturile copilului și care perfecționează în mod activ legislația națională privind drepturile copiilor în conformitate cu standardele internaționale“, a menționat premierul.

Tot el a spus că în vederea îndeplinirii inițiativelor sociale ale președintelui Ucrainei, Guvernul creează condițiile necesare pentru dezvoltarea copiilor, îmbunătățirea situației materiale a familiilor cu copii, pentru protecția lor socială, ceea ce contribuie la garantarea respectării drepturilor și intereselor legitime ale copiilor.

Politica statului are ca prioritate grija față de copiii care au rămas fără ocrotirea părinți-

lor și față de cei care au nevoie acută de sprijin din partea statului, a mai menționat premierul Azarov.

„Soarta copiilor, apărarea drepturilor și a demnității lor umane sunt principalele lucruri care trebuie să unească întreaga societate ucraineană. Fiecare dintre noi trebuie să țină minte că nu există copii străini, că toți copiii reprezintă viitorul țării“, a subliniat acesta. Totodată, adresându-se copiilor, Azarov le-a urat ca în inimile lor să nu și facă loc nicicând dezamăgirea și nepăsarea. „Credeți în forțele proprii, umpleți-vă viața cu fapte bune și interesante, cu impresii vii. Fie ca să se transpună în viață toate planurile voastre, să vi se deschidă noi posibilități de autorealizare și de dezvoltare creatoare. Trebuie să știți că societatea devine mai bună datorită vouă“, a menționat premierul.

Mesajul președintelui Ucrainei cu prilejul Zilei Copilului

Dragi copii,
Stimați compatrioți,

Sărbătorim în fiecare an la început de iunie Ziua Copilului, sărbătoare care este nu numai una națională, ci și internațională cu o istorie de peste o jumătate de secol.

Copiii sunt comoara noastră cea mai de preț, viitorul și speranța țării. Principala obligație a familiei, școlii, organelor puterii de stat și a opiniei publice este aceea de a asigura un nivel adecvat de educație și respectarea drepturilor copiilor, de a avea grijă de formarea competențelor și de respectarea intereselor lor.

Avem o mare responsabilitate față de copii, față de copilăria și viitorul lor fără griji. Tocmai de aceea, între inițiativele sociale se numără și crearea condițiilor necesare pentru dezvoltarea deplină și pe toate planurile a fiecărui copil ca și pentru rămânerea lor în familie.

Sincere mulțumiri tuturor aceluia care și-au închinat viața educării tinerei generații: părinților, pedagogilor, antrenorilor și lucrătorilor din sfera socială. Cuvinte de stimă deosebită oamenilor care se ocupă zi de zi de copiii care au rămas fără tutelă părintească și care au cea mai mare nevoie de atenția, căldura și dragostea noastră.

Doresc tinerilor cetățeni ai Ucrainei și tuturor celor ce au inima deschisă față de copii și față de problemele lor multă sănătate, bunăstare și realizarea tuturor planurilor și visurilor lor.

Președintele Ucrainei a semnat unele documente care prevăd măsuri suplimentare de garantare a apărării drepturilor copiilor

Președintele Ucrainei, Viktor Ianukovyci, a semnat o serie de documente care prevăd măsuri suplimentare menite să asigure o mai bună garantare a protecției drepturilor copiilor.

Astfel, în vederea sprijinirii respectării drepturilor și intereselor legitime ale copiilor, șeful statului a semnat decretul „Măsuri suplimentare privind asigurarea garantării drepturilor și intereselor legitime ale copiilor“.

Decretul cuprinde o serie de sarcini pentru organele puterii de stat centrale și locale care vizează îmbunătățirea asistenței medicale acordate copiilor, protecția socială a familiilor cu copii, calitatea educației din instituțiile de învățământ extrașcolare, precum și protecția drepturilor copiilor certați cu legea.

În vederea întăririi protecției drepturilor și intereselor legitime ale copiilor adoptați de cetățeni străini care trăiesc în afara granițelor Ucrainei, șeful statului a dat dispoziții privind „Perfecționarea activității de monitorizare a respectării drepturilor copiilor, înființate de cetățeni străini care trăiesc în afara granițelor Ucrainei“.

În scopul instaurării unui mod sănătos de viață al copiilor, organizării timpului lor liber și educării lor fizice, președintele a dat dispoziții privind sprijinirea desfășurării, în 2013 și în anii viitori, a întrecerilor de fotbal în rândul copiilor și organizarea meciurilor de fotbal finale pe stadionul central al Centrului Internațional al Copiilor „Artek“.

Cu prilejul Zilei Copilului, președintele Viktor Ianukovyci a acordat distincții de stat unor persoane care lucrează în domeniul protecției drepturilor copilului, îndeosebi medicilor pediatri, asistenților maternali, pedagogilor, educatorilor din instituțiile preșcolare, lucrătorilor din cadrul centrelor de reabilitare socio-psihologică a copiilor și al centrelor de reabilitare socială pentru invalizi, educatorilor din internate și reprezentanților unor organizații civice care acționează în interesul copiilor.

Șeful statului a dat dispoziții privind perfecționarea modului de monitorizare a respectării drepturilor copiilor înființate de persoane străine

Președintele Ucrainei, Viktor Ianukovyci, a dat dispoziții Guvernului să perfecționeze activitatea referitoare la monitorizarea modului de respectare a drepturilor copiilor înființate de cetățeni străini care trăiesc în afara granițelor Ucrainei și să asigure o protecție eficientă a drepturilor și intereselor lor legitime.

Potrivit acestui document, prim-ministrul Mykola Azarov trebuie să asigure, până la data de 1 iulie, rezolvarea problemei suplimentării numărului limită de funcționari ai instituțiilor diplomatice ale Ucrainei care să asigure urmărirea eficientă în Statele Unite ale Americii, Italia, Franța și Spania a modului de respectare a drepturilor copiilor înființate de cetățeni străini care trăiesc în afara granițelor Ucrainei.

În afară de acesta, Guvernul trebuie să analizeze eficacitatea monitorizării modului de respectare a drepturilor acestor copii, realizate de instituțiile diplomatice ale Ucrainei în străinătate și să prevadă mecanisme viabile prin care să fie descoperite cazurile de încălcare a drepturilor lor, să fie asigurată o protecție corespunzătoare a unor asemenea copii, inclusiv prin repatrierea acestora în Ucraina.

Președintele i-a dat ministrului de externe Leonid Kojara sarcina de a lua măsuri în vederea perfecționării de către instituțiile diplomatice ale Ucrainei, a evidenței consulare a copiilor, cetățeni ai Ucrainei, înființate de străini și care trăiesc în afara granițelor Ucrainei.

Pagină realizată de **Ion ROBCIUC**

UCRAINA - mai aproape